

# ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

## ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

ΓΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΤΗΜΑΤΙΩΝ, ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΩΝ

ΤΗΣ ΓΗΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΩΝ

ΤΗΣ

Η. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

1887

"Εργον οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη δὲ τ' ὄνειδος  
(Πλάτωνα "Εργα καὶ ἡμέραι. Στχ. 309).

---

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΔΕΛΩΝΗ

ΟΔΟΣ ΔΕΚΑ — ΣΤΟΑ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ

1887

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

**Βιομηχανικὰ φυτά.**

Εὐκάλυπτος, σελ. 37.—Χασίς, 110.—Βάμβαξ, 180.—Βοιγμοιρία, 44, 228, 273, 320, 368, 409, 483.—Καφέ παραγωγή, 236.—Μωρέας κλωστική ὕλη, 426, 476.—Περὶ Κρόκου, 573.

**Γεωργικὴ ἐκπαίδευσις.**

Ἀγροκῆπιον Τιρύνθου, σελ. 25.—Γεωργικὴ ἀγωγή ἐν Ἑλλάδι, 49.—Πολυτεχνικὴ σχολὴ Ζυρίχης, 136.—Νόμος περὶ συστάσεως γεωργικῶν σχολείων, 289.—Ἡ Γεωργία εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα Γαλλίας, 474.

**Δασικά.**

Φελλοφόρος δρῦς, σελ. 1.—Περὶ βαλανιδίων, 58, 98.—Ανάγκη τῆς διατηρήσεως καὶ χρησιμοποίησεως τῶν δασῶν, 87.—Τὰ δάση μας, 337.—Ἐγκύκλιος ὑπουργείου οἰκονομικῶν, 352, 510.—Βυολογία, 464, 488, 547.

**Δημητριακοὶ καρποί.**

Παγκόσμιος παραγωγή σίτου, σελ. 35.—Τεσσαρακονθήμερος ἀραβόσιτος, 423.—Διμηνιαῖοι σῖτοι, 423.

**Διάφορα.**

Χρησιμοποίησις βάλτου, σελ. 34.—Ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ κρίσις, 56.—Διαρκὲς ἐκθεσις Λιέγης, 65.—Σακχαρίνη, 91.—Σκαλίσματα καὶ βοτανίσματα, 130.—Ἐμφύχωσις τῆς Γεωργίας ἐν Γαλλίᾳ, 140.—Δαχεῖον «Ἑλληνικῆς Γεωργίας», 189, 280.—Οἱ δημοτικοὶ φόροι ἐν Εὐρώπῃ, 216.—Οἱ Γάλλοι στρατιῶται ἀσχολούμενοι ὑπὲρ τῆς Γεωργίας, 281.—Ἡ κατὰ τὰ ἔτη 1884 καὶ 1885 παραγωγή τῆς Ἰταλίας, 284.—Εἰδοποίησις συντάξεως «Ἑλληνικῆς Γεωργίας», 329, 529.—Καθαρισμὸς τοῦ ποσίου ὕδατος, 331.—Κίνησις ἐλληνικοῦ ἐμπορίου, 425.—Παγκόσμιος τοῦ 1889 ἐκθεσις Παρισίων, 427.—Μαλάκυνσις τοῦ ξηροῦ στούκου τῶν

ὕλων, 428.—Γεωργικὸς καὶ βιομηχανικὸς πληθυσμὸς διαφόρων κρατῶν, 428.—Ἀποστράγγισις γαιῶν Ροῦφ, 476.—Ἡ ἐμπορικὴ σύμβασις ἐλληνογαλλικὴ καὶ ἐλληνοαυστριακὴ, 568.—Ἐλάττωσις εἰσγωγικῶν τελῶν ἐν Ἠνωμέναις Πολιτείαις, 570.—Τρόπος πρὸς ἐκτίμησιν νωπότητος ὠν, 572.—Διατήρησις ὠν, 574.

**Ἑλαιον καὶ ἐλαιώδη φυτά.**

Ἑλαιοφόρος κράμβη, σελ. 37, 424.—Φορολογία ἐλαιῶδων καρπῶν ἐν Γαλλίᾳ, 87.—Καλλιέργεια ἐλαίας ἐν Ἀμερικῇ, 425.—Ἑλαιόλαδα, 427.—Ὑπόγειος ἀρχιδὴν, 565.

**Ἐμπορικά.**

Τιμὰὶ οἴνων ἐν Σάμῳ, σελ. 45.—Ἐν Σέττη 94, 575.—Ἐν Παρισίαις, 238, 431, 432.—Ἐν Βεζιέ 576.—Τιμὰὶ σταφίδων ἐν Σέττη, 47, 142, 190, 237, 285, 384, 431, 479 528.—Ἐν Μασσαλίᾳ, 47, 190, 237 479, 576.—Ἐν Βορδῶ, 94, 285, 479.—Ἐν Τσετμέ, 381.—Ἐν Παρισίαις, 480, 528.—Ἐν Λιβερπούλῃ, 527.—Τιμὰὶ γεωργικῶν προϊόντων ἐν Τεργέστη, 45, 94, 236, 286, 332, 430, 477.—Τιμὰὶ θείου ἐν Μασσαλίᾳ, 285.—Τιμὰὶ ἐσπεριδοειδῶν ἐν Γενούῃ κτλ. 430, 527, 575.—Τιμὰὶ κίτρων ἐν Μεσσήνῃ, 238.—Ἐν Κορσικῇ, 331 429.—Ἐν Λιβόρνῳ, 332, 477, 527, 575.

**Ἐργαλεῖαι καὶ μηχαναί.**

Ἄροτρον, σελ. 33.—Προφύλαξις σιδηρῶν γεωργικῶν ἐργαλείων ἀπὸ τῆς σκωρίας, 43.—Συσκευὴ ἀποξηράνσεως καὶ ἐξατρίσεως, 241.—Pulvérisateur Broquet, 376.

**Ἐσπεριδοειδῆ.**

Παραγωγή, κατανάλωσις καὶ φορολογία λεμονοπορτοκαλίων, σελ. 9.—Παραγωγή ἐσπεριδοειδῶν ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ τὰ ἔτη 1884, 1885 καὶ 1886, 92, 189, 225, 236.—Μετατροπὴ

πικχυφλοίων πορτοκαλίων εἰς λεπτόφλοια, 422.—'Οργανισμὸς Τριανταφυλλιδείου γεωργικοῦ σχολείου, 565.

### Ζωοτεχνικά,

'Υπολείμματα βιομηχανικῶν καταστημάτων πρὸς τροφήν τῶν ζώων, σελ. 114.—'Ελάττωσις προβάτων καὶ αὔξησις βοῶν ἐν Εὐρώπῃ, 142.—Σημασία τῆς γυμναστικῆς ἐν τῇ κτηνοτροφίᾳ, 157.—Τριγίνωσις, 188, 461.—'Ολλανδικὸς τυρὸς, 250.—Βουστάσιον «Γλυκόβρυσις», 283, 567.—Πληθὺς κτηνῶν ἐν ταῖς ὑπερωκεανείαις χώραις, 379.—Πρόβατα καὶ βελτίωσις αὐτῶν, 489, 497, 531.—Τυρὸς ἀγελάδων ἐν Κηφισίᾳ, 521.—Σόργον τοῦ Χαλεπίου, 524.

### Ζωολογία Γεωργική.

'Ο αἰγοθήλης καὶ ὁ δρυκολάπτης, σελ. 67.—'Η σίλφη (κατσαρίδα) 121.

### Κηπουρικά.

'Αρχίωσις, μεγένθυσις, ταχυτάτη ἀνάπτυξις καὶ βελτίωσις ὀπωρῶν καὶ λαχανικῶν, 42, 141, 365, 378.—Νάνα σινικά δένδρῳλια, 88.—Καλὴ ἐκλογή τῶν ἀνθοφόρων βολβῶν, 89.—Βοτανικοὶ κῆποι διαφόρων Κρατῶν, 89.—Διπλᾶ καὶ πληρανθῆ ἄνθη, 153.—Αἱ δένδροφυτεῖαι τῆς πρωτευούσης καὶ ὁ κῆπος τοῦ Ζαππείου, 167, 213.—Κλάδευσις ὀπωροφόρων δένδρων, 226.—Διατήρησις ὀπωρῶν, 141, 295.—'Εγκέντρισις ῥίζης μηλεῶν καὶ ἀπειδεῶν, 305.—'Ανθὴ ἐν τοῖς νοσοκομείοις, 330.—Μεταφορὰ ἀνθέων κεκομμένων, 378.—'Τὸ χορεύοντα φυτὸν, 397.—Τεχνητὴ γονιμοποίησις τῶν ἀνθέων, 418.—Θεραπεία τῶν πληγῶν τῶν δένδρων, 425.—Δένδρσοτοιχίαι Βελγίου, 428.—'Η Ἀγγλία ἢ μᾶλλον ὀπωροφάγος χώρα, 428.—'Ωφέλεια τῆς ἀσβεστώσεως τῶν κορμῶν τῶν ὀπωροφόρων δένδρων, 473. Διχροῖσμος ἀνθέων, 475.—Μέσον διὰ τὸ ἔχωμεν ἄνθα φυσικὰ τὸν χειμῶνα, ἀνοιγόμενα καθ' ἣν ἡμέραν θέλομεν, 475.—'Ονοματολόγιον φυτῶν, 564.

—'Εγχειρίδιον ἐγκλιματιστοῦ φυτῶν, 568.—'Ελάττωσις τιμῶν φυτῶν Δημ. Δενδροκομείου, 569.

### Λέπανσις.

Προσκόλλησις ἀτμοσφαιρικοῦ ἀζώτου ἐν τῷ ἐδάφει, σελ. 123.—'Η ἄσβεστος ἐν τῇ καλλιιεργείᾳ τῆς ἀμπέλου, 136.—Τέφρα κόπρου βοῶν, 187.—Γύψος, 189.—'Οργανικὰ καὶ χημικὰ λιπάσματα, 222. Φύκη, 520, 566.—Χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων.

### Νεκρολογία.

Θ. Γ. 'Ορφανίδης ὡς βοτανικὸς, σκιαγραφία σελ. 73, 101.—Θάνατος τοῦ γάλλου χημικοῦ Βουσεγκῶ, 236.—'Ιωσήφ Γιουζέγκας, 574.

### Οἶνοποιεῖα καὶ οἶνοπνευματοποιεῖα

Δριμεῖς οἶνοι, σελ. 7.—Οἶνοι Κύμης ἐν Γαλλίᾳ, 34.—'Η κατάκλυσις καὶ οἱ οἶνοι, 35, 362.—Στυφότης οἴνου, 37.—'Εσοδεία οἴνων ἐν Ἰταλίᾳ, τῷ 1881—1887, 39, 45, 573· ἐν Γαλλίᾳ τῷ 1885 καὶ 87, 40, 573· ἐν Τουρκίᾳ, 87· ἐν Πορτογαλίᾳ, 285· ἐν Ἰσπανίᾳ 573.—Μέσος ὅρος παραγωγῆς οἴνων εἰς τινὰ Κράτη, 40.—'Ελάττωσις τῆς εἰς Αἴγυπτον εἰσαγωγῆς ἰταλικῶν οἴνων, 41.—Πορτοκαλίτης οἶνος, 42.—Οἶνοι ἐν βυτίοις καὶ οἶνοι ἐν φιάλαις, 81.—'Αφαίρεσις θειώδους ὁσμῆς οἴνων, 88.—Πρόστιμα ἐπιβληθέντα ἐν Ἀγγλίᾳ εἰς τοὺς παραβάτας τοῦ ἐπὶ τῶν οἶνοπνευμάτων νόμου, 90.—Οἶνοι ἀμμοδῶν γαιῶν, 107.—Οἶνοι σταφιδῖται, 124, 145, 193, 275, 308.—Οἶνοι Μαρθῶνος, 139, 235, 573.—'Εμφύχωσις οἶνοποιεῖας ἐν Κύπρῳ, 140.—Κατασκευὴ μαύρων οἴνων, 155.—Περιώνυμοι οἶνοι εἰς κοινὰς γαίας, 219.—Οἶνοποιεῖα ἐν Κρήτῃ, 235.—'Εκθεσις οἴνων εἰς τὸν ἥλιον, 247.—Νοθεύσεις οἴνων καὶ οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν ἐν Τουρκίᾳ, 281.—Χρῶμα οἴνων, 296.—'Ελληνικοὶ οἶνοι ἐν Γερμανίᾳ 326.—Κατανάλωσις ποτῶν ἐν Γαλλίᾳ, 380.—Οἰνολογικὴ κίνησις ἐν Ἑλβετίᾳ, 427.—

Διηγογὴ καὶ καθαρισμὸς τῶν σταφυλῶν, 452. — Δασμὸς τοῦ εἰς Ἑλβετίαν εἰσαγομένου οἴνου, 473. — Ἀπαλλαγὴ τῶν οἰνοβαρελίων ἀπὸ τῆς κακῆς ὁσμῆς, 474. — Πωμάτισις, πίσι-  
σσις καὶ ἐπίθεσις καψυλίων φιαλῶν, 507. — Οἰνόπνευμα ὑπὸ  
φορολογικὴν ἔποψιν, 524. — Ἡ ἀπογνηγάρτωσις τῶν σταφυ-  
λῶν, 541. — Ὁ ἀερισμὸς τοῦ γλεύκους, 557. — Φορολογία οἰ-  
νοπνεύματος, 571. — Οἰνοποιία ἐν Βάρνη, 572.

### ΚΗΑΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ.

Πρασοκουργίς (κρομμυδοφάγος) σελ. 137. — Περωνόσπορος  
τῆς ἀμπέλου, 185, 199, 299, 336, 381. — Φυλλοξήρικός,  
267, 281, 283, 285, 329, 400, 420, 421, 473, 474, 579,  
573. — Βαμβάκισις ἐσπεριδοειδῶν, 280. — Κορμίσσις ἐσπεριδο-  
ειδῶν, 281, 376. — Λεύκανσις τῆς ῥοδῆς, 330. — Μέλαινα  
σῆψις σταφυλῶν, 377, 385, 433. — Δεκάγραμμος δορυφό-  
ρος, 379. — Καταδίωξις ἀκρίδων, 394. — Χρῆσις θεϊκοῦ  
χαλκοῦ κατὰ τῆς ἀσθενείας γεωμήλων καὶ τοματῶν, 402. —  
Περὶ καδυτῶν, 405. — Χρυσόμυια ἀμπέλου, 407. — Μέλαινα  
στήγματα ἀπίων, 422. — Διαλελυμένος θεϊκὸς χαλκὸς πρὸς  
θεραπείαν τῶν ἀμπέλων, 423. — Ἐξόντωσις ἀγρώστεως,  
423, 472. — Πυρρὴς ἀμπέλου, 455, 520. — Ἡ τίγχις τῆς  
καστανέας, 556.

### Σηροτροφικά.

Σηροτροφία ἐν Ἰταλίᾳ, σελ. 43, 92. ἐν Γαλλίᾳ, 475.

### Σταφίδες.

Εἰσαγωγὴ καὶ κατανάλωσις σταφίδων ἐν Γαλλίᾳ, 40, 93.  
— Ἀγὼν σταφίδων ἐν Γαλλίᾳ, 68. — Ἐξαγωγὴ σταφίδων ἐξ  
Ἀλγκάντης, 189. — Ἐσοδεία καὶ ἔξαγωγὴ σταφίδος καὶ σύ-  
κων τῆς Ἑλλάδος τῷ 1886, 334. — Σταφίς ἐν Καλιφορνίᾳ,  
425. — Κίνησις σταφίδος ἐν Πάτραις τῷ 1887, 524.

# ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΕΓΟΣ ΤΡΙΤΟΝ — ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1887. — ΤΕΥΧΟΣ Α'.

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΤΗΣ ΦΕΛΛΟΦΟΡΟΥ ΔΡΥΟΣ

ὑπὸ Ε. ΜΟΡΑ

(Συνέχειν καὶ τέλος ἔδε τεύχος 12ον)

Ἡ καλλιέργεια τῆς φελλοφόρου δρυὸς κύριον σκοπὸν ἔχει  
οὐχὶ τὴν παραγωγὴν ξύλου, ἀλλὰ φλοιοῦ, ἥτοι φελλοῦ. Ἡ  
οὐσία αὕτη προέρχεται ἐκ τῆς συνεχοῦς καὶ σημαντικῆς  
αὐξήσεως τοῦ μέρους ἐκείνου τοῦ φλοιοῦ, ὅπερ οἱ βοτανικοὶ  
καλοῦσι «φελλώδη χιτῶνα,» καὶ ὅπερ εὐρίσκεται ἔξωθεν  
τοῦ ποώδους χιτῶνος καὶ τῆς βίβλου, ἀμέσως δὲ κάτωθεν  
τῆς ἐπιδερμίδος. Τὰ παλαιὰ στρώματα τοῦ φελλώδους περι-  
καλύμματος, ὠθούμενα πρὸς τὰ ἔξω διὰ τοῦ σχηματισμοῦ  
τῶν νεωτέρων στρωμάτων, διαρρήγνυνται πανταχόθεν ἐπὶ  
μᾶλλον καὶ μᾶλλον βαθέως καὶ πλατέως ἐὰν δὲν ἐπέμβῃ ἡ  
χεὶρ τοῦ ἀνθρώπου, ὅτε εἶνε ἀκατάλληλα πρὸς τὰς πλεί-  
στας τῶν χρήσεων, δι' ὅς ἐπιζητεῖται ὁ φελλός. Διὰ τὴν δοθῇ  
λοιπὸν εἰς αὐτὸν ἡ ἀναγκαία λεπτότης καὶ ἐλαστικότης,  
πρέπει πρῶτον νὰ ἀφαιρεθῇ ὅλη ἡ ἐξωτερικὴ ζώνη, ἡ διερ-  
ρήγμενη καὶ νεκρὰ, καλουμένη *φελ.λ.δς ἀρσενικὸς* ἢ *φελ.λ.δς*  
*γυσικὸς*, ἐργασία ἥτις ἀποτελεῖ τὴν ἀποφλοιώσιν.

Ἡ ἀποφλοιώσις, ἀπαλλάττουσα τὸ δένδρον νεκροῦ μέ-  
ρους καλύοντος τὴν ἐλευθέραν ἀνάπτυξιν τῶν ἰνωδῶν ἱστῶν  
οὐ μόνον δὲν παραβλάπτει ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ὑποβοηθεῖ καὶ  
παρατρύνει τὴν αὐξήσιν τοῦ δένδρου, ὑπὸ τὸν ὅρον ἐν τού-

τοὺς νὰ λαμβάνωνται προφυλάξεις τινὲς ὑποδεικνυόμεναι ὑπὸ τῆς πείρας. Οὕτω λοιπὸν πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν νὰ ἐπεκτείνωμεν τὴν ἀποφλοιώσιν συγχρόνως εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς δρυὸς τὰ ἱκανὰ νὰ ἀναπαραγάγῃσι φελλὸν, διότι τότε τὰ προσφάτως ἀποφλοιωθέντα δένδρα δύνανται νὰ καταστραφῶσιν ἐκ τοῦ ψύχους, ἐκ τοῦ πολλοῦ καύσωνος ἢ τῶν τυχαίων πυρκαϊῶν· εἰς τὰ μικρὰ δένδρα, ἡ ἐργασία δὲν γίνεται κατ' ἀρχὰς εἰμὴ ἐπὶ 1  $\frac{1}{2}$  ἢ 2 μέτρων ὕψους ἀπὸ τοῦ ἐδάφους. Αἱ δρυὲς αὗται ἀποφλοιοῦνται ἐκ δευτέρου μετὰ ὀκτῶ ἢ δέκα ἔτη καὶ μέχρι 2—2.60 μέτρων ὕψους. Ἡ πρώτη ἀποφλοιώσις δύνανται νὰ γίνῃ εἰς ἡλικίαν δεκαπέντε μέχρις εἴκοσιν ἐτῶν, ὅτε οἱ κορμοὶ ἔχουσι 0<sup>μ</sup>.08—0<sup>μ</sup>.15 διάμετρον. Κατὰ τὴν ἐκμίσθωσιν τοῦ φλοιοῦ τῶν φελλοφόρων δρυῶν τῶν ἐθνικῶν καὶ δημοτικῶν δασῶν τῆς Γαλλίας δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ἐκμισθωτὴν νὰ ἀποφλοιῇ τὰ δένδρα τὰ ἔχοντα περιφέρειαν ἀπὸ ἐνὸς μέτρου ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους 0<sup>μ</sup>.40—0<sup>μ</sup>.60, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ φλοιοῦ, εἰμὴ ἐπὶ τῶν  $\frac{2}{3}$  τοῦ ὕψους τοῦ σταλέχους, τὰ δὲ ἔχοντα 0<sup>μ</sup>.60—0<sup>μ</sup>.90 εἰμὴ μέχρι τῆς διασταυρώσεως τῶν κλάδων· διὰ τὰ ἄλλα δένδρα τὰ ἔχοντα ἄνωτέρας διαστάσεις, ἡ ἀποφλοιώσις δύνανται νὰ γίνῃ ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν μετρῶντων 0<sup>μ</sup>.60 περιφέρειαν κατὰ τὴν ἐκφυσίν των, ἐκτεινομένην ἐπὶ ἐνὸς μέτρου μῆκος. Μόνον ἐπὶ τῶν γηραιῶν δένδρων (καὶ τῶν ἐχόντων παχὺν φλοιὸν) δύνανται νὰ ὑπερβληθῇ τὸ ὅριον τοῦτο. Ἐν Ἀλγερίᾳ ὁ ἐκμισθωτὴς δὲν δύνανται νὰ ἀποφλοιώσῃ τὰς δρυὲς τὰς ἐχούσας περιφέρειαν κατωτέραν τῶν 0<sup>μ</sup>.30 οὐδὲ νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ἐργασίαν ταύτην διὰ πρώτην φοράν, εἰμὴ μέχρι τῆς διασταυρώσεως τῶν κλάδων· εἰς ἐκάστην ἐπομένην περίοδον (περίπου ἐκάστην ὀκταετίαν), ἡ ἀποφλοιώσις τῶν αὐτῶν δένδρων δύνανται νὰ ἐπεκταθῇ καὶ ἐπὶ τῶν κλάδων μέχρι τοῦ σημείου ὅπου οὗτοι παύουσι νὰ ἔχουσι τοῦλάχιστον 0<sup>μ</sup>.30 περιφέρειαν.

Ἡ ἀποφλοιώσις δύνανται νὰ γίνῃ ἐνὸς ὁ χυμὸς κυκλοφορεῖ, ἀπὸ τοῦ μαῖου μέχρι τῶν μέσων τοῦ Σεπτεμβρίου· ἀλλ'

ἡ εὐνοϊκωτέρα ἐποχὴ διαρκεῖ ἐν γένει ἀπὸ τῆς 15 ἰουνίου μέχρι τῆς 15 αὐγούστου· βραδύτερον ὑπάρχει ὁ κίνδυνος, κατὰ τὰς χώρας καὶ τὰς ἐπιτοπίους κλιματολογικὰς περιστάσεις, ἢ τῆς ὑπερβολικῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου ἢ τῆς ἐνσκήψεως τῶν ψυχρῶν ἀνέμων, οἵτινες, προσβάλλοντες τοὺς μέχρι τότε προστατευομένους καὶ ἐπομένως μᾶλλον εὐαισθητοὺς κλάδους, ὁρμίσθαι αὐτοὺς καὶ θὰ ἐπέφερον βραδύτητα ἐν τῇ βλαστῇ ἢ καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον τοῦ δένδρου· πραγματοποιοῦμένη ταχύτερον, κατὰ τὴν μεγαλύτερην δραστηριότητα τῆς κυκλοφορίας τοῦ χυμοῦ, ἡ ἐργασία θὰ ἐγίνετο ἐπὶ φλοιοῦ μεστοῦ χυμῶν, ὅστις ἠδύνατο τότε νὰ ἀφαιρεθῇ ἐντελῶς, ἀφίνων γυμνὸν τὸ ξύλον ἐπὶ ἐκτάσει μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλης, ὅπερ θὰ ἔβλαπτεν ἢ καὶ θὰ ἀνθίστατο εἰς τὴν μετέπειτα ἀναγέννησιν τοῦ φλοιοῦ. Ἄς προσθέσωμεν ἐπὶ τέλους ὅτι πρέπει νὰ διακόπτηται ἡ ἀποφλοιώσις ὅταν ἐπέρχωνται μεγάλαι βροχαὶ, ὑπερβολικοὶ καύσωνες, ψυχροὶ ἢ καυστικοὶ ἀνεμοί.

Εἴπομεν ἄνωτέρω ὅτι ἡ ἀποφλοιώσις δὲν ἀφαιρεῖ εἰμὴ τὸ ἐξωτερικὸν καὶ νεκρὸν μέρος τοῦ εἰς μόνας τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως ἐγκυαλειφθέντος μέχρι τότε φλοιοῦ· σεβόμεθα τὰ στρώματα τὰ νεωστὶ σχηματισθέντα τοῦ φλοιώδους περιελάμματος, ζωνηρὰ εἰσέτι καὶ πλήρη χυμοῦ ὡς καὶ τὴν ὑπ' αὐτὸ βίβλον.

Διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀποφλοιώσιν ὁ ἐργάτης πρέπει πρῶτον νὰ ἐξετάσῃ καὶ ἐπισκοπήσῃ τὸ δένδρον, ὅπως βεβαιωθῇ ὅτι ἔχει χυμὸν· ἔπειτα ἐκλέγει μίαν τῶν μακροτέρων ῥωγμῶν καὶ ἀκολουθῶν αὐτὴν ἐνεργεῖ ἐπιμήκη τομήν καθ' ὅλον τὸ ἀποφλοιωθῆσόμενον μῆκος ἐνίοτε δὲ ἐνεργεῖ δύο ἢ καὶ τρεῖς παραλλήλους ἐντομὰς, κατὰ τὰς περιστάσεις· ἀκολουθῶς κάμνει ἐγκάρσιαν τομήν ἀκριβῶς παρὰ τὴν βάσιν τοῦ δένδρου, ἔπειτα ἄλλην εἰς τὸ ὕψος μέχρι τοῦ ὁποίου θέλει νὰ θέρῃ τὴν ἀποφλοιώσιν, καὶ, ἐὰν ᾔνε ἀναγκαῖον, καὶ ἄλλας εἰσέτι ἐντομὰς ἀπεχούσας ἀλλήλων ἐν μέτρῳ περίπου. Αἱ τομαὶ αὗται δὲν πρέπει νὰ εἰσδύωσι μέχρι τοῦ ξύλου.

Μετὰ τοῦτο ὁ ἐργάτης κτυπᾷ τὸν φλοιὸν ἐπὶ τῶν δύο χειλέων τῆς καθέτου ῥωγμῆς ὅπως κόβῃ τὴν συνάφειαν τῆς βίβλου καὶ τοῦ ἄρρενος φελλοῦ, καὶ ἀνασπᾷ τὸν τελευταῖον τοῦτον εἰσάγων ὑποκάτωθεν τὴν ἄκραν τῆς χειρίδος τῆς ἀξίνης του, ὅξυνθεῖσαν ἐπίτηδες. Ἡ ἐργασία αὕτη εἶνε λεπτὴ ἀπαιτούσα πολλὴν προσοχὴν καὶ ἐπιδεξιότητα.

Ἐὰν ὁ ἄρρην φελλὸς ἀφαιρεθῇ διὰ μιᾶς μόνης ἐπιμήκους ἐντομῆς, σχηματίζει κύλινδρον κοῖλον καλούμενον *κατόπιν*· ἐὰν ὅμως ὁ ἐργάτης ἔκρινε καλὸν νὰ κάμῃ πολλὰς ἐγκαρσίας ἐντομὰς, ὅπως εὐκολύνῃ τὴν ἐργασίαν του, ἢ διότι τὸ δένδρον ἔχει μεγάλην διάμετρον, ἢ διότι ἡ ἀποφλοιώσις δι' οἷαν δῆποτε αἰτίαν γίνεται δυσκόλως, τὰ κοπτόμενα τεμάχια καλοῦνται *σαπίδια*.

Ὁ ἄρρην φελλὸς εἶνε τραχὺς, μᾶλλον πυκνὸς καὶ μᾶλλον στερεὸς ἢ ὁ φελλὸς ὅστις συλλέγεται κατόπιν· εἶνε ὀλιγώτερον εὐλύγιστος καὶ πλὴν τούτου εἶνε κατεσχισμένος. Δὲν δύναται δὲ νὰ χρησιμεύσῃ εἰμὴ εἰς ὀλιγίστας χρεῖας· οἷον εἰς τὴν κατασκευὴν σωσιθίων, σημάτων ἀγκυροβολήσεως, κομβολογίων προωρισμένων νὰ κρατῶσι κυμαίνόμενα διάφορα εἶδη δικτύων· μὲ τὰ ἐκ φυσικοῦ φελλοῦ κανόνια κατασκευάζονται προσέτι ἐξαίρετοι κυψέλαι μελισσῶν· τέλος διὰ τῆς ἐν δοχείῳ κλειστῷ ἐξανθρακώσεως, ἐπιτυγχάνεται ἰσπανικὸν μέλαν, διὰ δὲ τῆς καύσεως καπνία.

Μετὰ τὴν ἐργασίαν τῆς ἀποφλοιώσεως, κατ' ἔτος παράγεται φελλῶδες στρώμα οὐ τὸ πάχος βαίνει ἐλαττούμενον ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος· κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ κ. Α. Ρουσέ, ἐπιθεωρητοῦ τῶν δασῶν, ἡ αὕξησις τοῦ φελλοῦ ἀκολουθεῖ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐπομένου πίνακος δεικνυμένην πορείαν: 1ον ἔτος, τὸ πάχος τοῦ φελλῶδους στρώματος

|               |   |   |   |                 |                   |
|---------------|---|---|---|-----------------|-------------------|
|               |   |   |   | ποικίλλεται ἀπὸ | 0μ. 0030—0μ. 0050 |
| 2ον »         | » | » | » | 0               | 0025—0 0040       |
| 3ον »         | » | » | » | 0               | 0020—0 0030       |
| 4ον »         | » | » | » | 0               | 0015—0 0025       |
| Εἰς μεταφορὰν |   |   |   |                 | 0μ. 0090—0μ. 0145 |

|        |   |   |   |              |                   |
|--------|---|---|---|--------------|-------------------|
|        |   |   |   | Ἐκ μεταφορᾶς | 0μ. 0090—0μ. 0145 |
| 5ον »  | » | » | » | 0            | 0015—0 0025       |
| 6ον »  | » | » | » | 0            | 0015—0 0020       |
| 7ον »  | » | » | » | 0            | 0015—0 0020       |
| 8ον »  | » | » | » | 0            | 0015—0 0020       |
| 9ον »  | » | » | » | 0            | 0015—0 0020       |
| 10ον » | » | » | » | 0            | 0015—0 0015       |
| 11ον » | » | » | » | 0            | 0010—0 0015       |
| 12ον » | » | » | » | 0            | 0010—0 0015       |

Τὸ ὅλον ἐπὶ δωδεκαετίαν ἀπὸ 0μ. 0200—0μ. 00295

Μέσον πάχος δωδεκαετίας 2 1/2 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου μὴ συμπεριλαμβανομένου τοῦ ῥικνοῦ μέρους ἢ ἐξωτερικῆς κόρας τοῦ φλοιοῦ, οὐ τὸ πάχος εἶνε 0μ. 002—0μ. 003.

Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν εἰμὴ ὡς μέσος ὅρος, περὶ τὸν ὁποῖον αἱ πολυἀριθμοὶ περιστάσεις κλίματος, γονιμότης ἐδάφους, βλαστικῆς δυνάμεως τοῦ δένδρου παραλλάσσουσι τὸ πάχος τοῦ μετὰ τὴν ἀποφλοιώσιν παραγομένου φλοιοῦ, εἰς ὃν δίδεται τὸ ὄνομα *θῆλυς φελλὸς*, ἢ *φλοιὸς ἀναπαραγωγῆς*. Ὅταν οὗτος φθάσῃ εἰς τὸ ὠρισμένον ὑπὸ τῆς συνηθείας καὶ τῶν συνήθων ἀναγκῶν τοῦ ἐμπορίου πάχος 0μ. 23—0μ. 27, ἄρχεται ἡ συλλογὴ ἢ ἀφαίρεσις. Ἐν Γαλλίᾳ ἀπαιτοῦνται ἐννέα ἕως δέκα ἔτη, ἐνίοτε δώδεκα ἔτη, μέχρις οὗ ὁ φελλὸς λάβῃ ἀρκετὸν πάχος· ἐν Ἀλγερίᾳ, συχνότατα ἀρκοῦσιν ὀκτὼ ἔτη· τὸ ἀπὸ τεσσάρων μέχρις ἑξ ἔτων διάλειμμα δὲν παρατηρεῖται εἰμὴ ἐξαιρετικῶς ἐπὶ τῶν ἰσχυρῶν δρυῶν, εἰς τὰ γόνιμα ἐδάφη, εἰς τὰς θερμὰς ἐκθέσεις. Ἡ καλλιέργεια τοῦ ἐδάφους αὐξάνει τὴν ταχύτητα τῆς ἀναπαραγωγῆς τοῦ φελλοῦ· ἀλλ' ἐὰν ἡ καλλιέργεια αὕτη ᾔνε ὑπερβολικὴ, τότε ἡ ποιότης τοῦ προϊόντος βλάπτεται, ὡς ἐβεβαίωσε τοῦτο ὁ κ. Ν. Ἐϋμάρ. Παρατηρήθη ὁμοίως ὅτι οἱ κλάδοι παρέχουσι λεπτότερον μὲν φλοιὸν ἀλλὰ βραδυτέρας αὐξήσεως ἢ ἐπὶ τοῦ στελέχους, καὶ ὅτι ἡ πλευρὰ τῶν δένδρων ἢ πρὸς ἄρκτον ἐκτεθειμένη παρουσιάζει συνήθως φλοιὸν λεπτότερον ἢ ἢ πρὸς μεσημβρίαν ἐστραμμένη.

Ἡ ἀπόσπασις τοῦ ὀφθαλμοῦ φελλοῦ ἐκτελεῖται διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου καὶ μετὰ τῶν αὐτῶν ὡς ἡ ἀποφλοιῶσις προφυλάξεων· ὅπως μὴ διαρρήγῃ ὁ φλοιὸς ἐνεκὰ τῆς ἐξογκώσεως τοῦ ξύλου, ὅπου θὰ ἔδιδε φελλὸν διερρήγμένον, ποιότητος κατωτέρως, συνιστᾶται νὰ ἐνεργῇται ἐντομὴ ἐπιμήκης εἰσδύουσα μέχρι τοῦ ξύλου, ἐπὶ ὅλου τοῦ μήκους τοῦ ἀποφλοιωμένου μέρους· ἐν τούτοις δὲν παραδέχονται ὅλοι τὴν δραστηριότητα τοῦ μέσου τούτου. Ἡ ἐργασία οὐκ ἐπιτύχει φελλὸν εἰς κανόνιον, ἢ τοῦλάχιστον εἰς πλατείας σανίδας, διὰ τὴν ἀποφυγὴν τῆν φύραν ἥτις γίνεται ἐπὶ τῶν στενῶν σανίδων· οὐχ ἥττον, ὅταν ὁ ὀφθαλμὸς φελλὸς δὲν παρουσιάζῃ τὸ ἀπαιτούμενον πᾶχος ἐπὶ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ δένδρου, προτιμότερον νὰ ἀναβληθῇ ἐπὶ ἐν ἢ δύο ἔτη βραδύτερον ἢ ἀφαίρεσις τῶν λίαν λεπτῶν τούτων τμημάτων, ὅτε ἐπιτυγχάνονται ἐξαιρετικῶς καὶ ὑποχρεωτικῶς σανίδες στεναί. Συμβαίνει ἐνίοτε ὡσαύτως νὰ συναντᾶται ἡ ἐργασία κατὰ τὴν ἀνάσπασιν μέρη μὴ ἀποσπώμενα ἀπὸ τῆς βίβλου, καθότι τὸ ψῦχος, ἢ ἡ πυρκαϊά, ἢ καὶ ἡ παρουσία ἐντόμων τινῶν, καὶ ἰδίως τῶν μυρμηκῶν, διέκοψαν εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τὴν κυκλοφορίαν τοῦ χυμοῦ· διὰ τὴν μὴ ἀποσπασθῇ λοιπὸν καὶ ἡ βίβλος, πρέπει νὰ σπεύσῃ νὰ κόψῃ τὸν φλοιὸν περὶ τῶν ἐξηρῶν, ὡς ἀποκαλοῦσι τὰ συμφυῆ ταῦτα μέρη.

Ἀμέσως μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ φλοιοῦ, αἱ σανίδες μεταφέρονται εἰς τὴν προσδιωρισμένην δι' αὐτὰς θέσιν καὶ ἐπιτοιβάζονται ἐν ἀνοικτῷ ἀέρι ἢ εἰς ὑπόστεγον καλῶς ἀεριζόμενον, οὕτως ὥστε νὰ διασταυρῶνται καὶ ὁ αἶρ νὰ δύναται εὐκόλως νὰ κυκλοφορῇ κατ' ὅλας τὰς διευθύνσεις· ἡ ἐξωτερικῶς καλύπτουσα αὐτὰς κόρυς πρέπει νὰ ᾔνη ἐστραμμένη πρὸς τὸν οὐρανόν. Μετὰ δύο μηνῶν ἀποξήρανσιν, ὁ φελλὸς ἀποβάλλει τὸ ἐν πέμπτῳ τοῦ βάρους του.

Ὁ φελλὸς, διὰ τὴν ἥν καλῆς ποιότητος, πρέπει νὰ ᾔνη ὁμογενῆς, εὐλύγιστος, ῥοδόχρους ἢ πυρρόχρους, οὐδόλως ἐσχασμένος, μήτε πορώδης, μήτε ξυλώδης.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ φελλοῦ, αὕτη βαί-

νει αὐξάνουσα μετὰ τῆς ἡλικίας καὶ τῶν διαστάσεων τῶν δρυῶν· ἀσθενῆς κατ' ἀρχὰς ἡ πρώτη συγκομιδὴ, μετὰ τὴν ἀποφλοιῶσιν, δὲν ἀποδίδει πολλάκις εἰμὴ φελλὸν λίαν δευτερεύοντος λόγου. Μόνον μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη, εἰς τὰς Λάνδεις, ἀποβάλλουσιν αἱ συγκομιδαὶ παραγωγικαί· τὸ δένδρον ἀποφέρει τότε ἀπὸ 1 φράγκον μέχρις 1 1/2. Κατὰ τὴν μέσσην αὐτοῦ ἡλικίαν (ἀπὸ 80—120 ἐτῶν) συλλέγεται ὁ πλείυτερος φελλὸς ὅστις εἶνε καὶ ὁ ἀριστος· ἄλλως δὲ τὸ δένδρον δύναται νὰ δώσῃ τοιοῦτον μέχρι τῶν ἐκατὸν πενήτηκοντα ἐτῶν καὶ μάλιστα μέχρι τῶν διακοσίων ἐτῶν, ἢ αὐξήσις ὅμως τοῦ φελλοῦ μειοῦται, καὶ τότε ἡ ἐργασία γίνεται ἥττον ἐπὶ ἥττον προσοδοφόρος. Ὅταν ἡ δρυς ᾔνη ἐν πλήρει παραγωγῇ, τὸ προϊόν αὐτῆς ὑπολογίζεται εἰς 50 χιλιογράμματα κατὰ μέσον ὅρον, ἥτοι 6 χιλγρ. ἢ κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον σανίδων ἐχουσῶν σύνηθες πᾶχος 0μ. 023 — 0μ. 027· ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς αὗτος δύναται νὰ ἀποβῇ πολὺ ὑπέρτερος· προαιωνία καὶ ἰσχυρὰ δρυς παράγει ἐνίοτε 100 χιλιογράμματα φελλοῦ εἰς ἐκάστην συλλογὴν, ἀναφέρονται δὲ μάλιστα τινὲς αἵτινες ἀπέφερον μέχρι 440 χιλιογράμμων.

## ΟΙ ΑΡΙΜΕΙΣ ΟΙΝΟΙ

Κατὰ τὴν φύσιν τῶν κλημάτων, κατὰ τὴν ὀριμαντικὴν κατάστασιν τῶν σταφυλῶν, κατὰ τὸ ἐν χρήσει οἴνοποιητικὸν σύστημα, συμβαίνει πολλάκις ὥστε οἱ οἶνοι νὰ μένωσι δριμεῖς καὶ μετὰ πολλὰς ἀκόμη μεταγίσεις.

Ἡ στυπτικὴ αὕτη γεῦσις, ἥτις ἀφίνει ἐν τῇ στόματι αἰσθημα τραχύτητος, εἶνε ἀρκετὰ δυσάρεστος καὶ, ἐὰν ὁ οἶνος, ὅστις παρουσιάζει τὴν ιδιότητα ταύτην πρόκειται νὰ παραδοθῇ ἀμέσως εἰς τὴν κατανάλωσιν, εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ τὸν ὑποβάλωμεν εἰς θεραπείαν ὅπως ἐξαφανίσωμεν τὸ ἐλάτ-

τωμα τοῦτο, ὀφειλόμενον εἰς τὴν ἐν τῷ ρευστῷ παρουσίαν λίαν ἰσχυρᾶς ἀναλογίας δεψικῶν ὑλῶν.

Βεβαίως τὸ στυπτικὸν εἶνε συστατικὸν στοιχεῖον τοῦ οἴνου, σὺν τῷ χρόνῳ ἐξαφανίζεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον, καὶ ἐὰν ἡδύνατο τις νὰ περιμείνῃ ἀρκούντως, θὰ ἐβεβαίοντο ὅτι ἡ δριμύτης χάνεται· ἀλλ' οἱ κοῖνοι οἶνοι παραδίδονται ἐνωρὶς εἰς τὴν κατανάλωσιν καὶ πίνονται ὀλίγον μετὰ τὰς πρώτας μεταγίσεις· ὅταν δὲ παρουσιάζωσι πολλὴν τραχύτητα, πρέπει νὰ τοὺς ὑποβάλωμεν εἰς εἰδικὴν θεραπείαν.

Ἐξομεν τίνες ὕλαι εἰσὶν ἡ αἰτία τῆς εἰδικῆς ταύτης ξηρᾶς γάσεως, θὰ ἤρκει λοιπὸν νὰ καταποντίσωμεν ἐν μέρος εἰς τὸ βάθος τῶν βυτίων ὅπως ἐπιτύχωμεν τὸ ἐπιθυμητὸν ἀποτέλεσμα.

Ἀφύλισμα (κολλάρισμα) δραστήριον θὰ ἐξεπλήρου κάλλιπτα τὸν σκοπὸν, ἀλλ' ἐὰν ἔχωμεν πρόχειρον ἀτονώτερον, προστυχότερον οἶνον, δυνάμεθα νὰ ἀναμίξωμεν τὰ δύο ρευστὰ, ὅπερ ἤθελεν εἶσθαι προτιμότερον· πρῶτον θὰ ἐβελτιοῦμεν πλειοτέραν ποσότητα οἴνου, ἀφαιροῦντες ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ὅ,τι ἔχει πολὺ καὶ δίδοντες εἰς τὸν ἄλλον ὅ,τι τῷ ἐλλείπει· ἔπειτα θὰ ἀπεφεύγωμεν ἐλάττωσιν χρώματος, ὅπερ πάντοτε σχεδὸν συμβαίνει ὅταν ἀφυλίζωμεν (κολλαρίζωμεν) ἰσχυρῶς.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς στυφοὺς καὶ ἀδυνάτους οἶνους, τοὺς προερχομένους ἐκ ποταπῶν ἀμπέλων, πεφυτευμένων εἰς ἐδάφη ἀκατάλληλα, δεόν νὰ μεταχειρίζομεθα τὴν ἀφύλιν μετὰ πολλῆς περισκέψεως, νὰ προσθέτωμεν δὲ ἐκάστοτε ἐν ἡ δύο ἐπὶ τοῖς ἐκατὸν οἰνόπνευμα. Δι' αὐτοὺς καλὸν εἶνε νὰ προτιμῶμεν πάντοτε τὴν ἀνάμιξιν μετὰ παχείος οἴνου ὑπογλύκου, καθότι τὰ ἰσχνὰ προϊόντα, τὰ ἔχοντα ὀλίγον οἰνόπνευμα, οὐ μόνον δὲν διατηροῦνται πολὺ ἐὰν ἀφαιρεθῇ ἀπ' αὐτῶν ἡ τανίνη, ἀλλὰ καὶ βραδύνουσι νὰ καθαρισθῶσι.

Πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν ὅσω τὸ δυνατόν νὰ θέτωμεν τοὺς στυφοὺς οἶνους εἰς νέα βυτία· τὸ δρύϊνον ξύλον περιέχει ἰσχυρὰν δόσιν δεψίνης (τανίνης), ἥτις διαλυομένη ὑπὸ τοῦ

οἰνοπνεύματος, ἀναμιγνύεται μετὰ τοῦ ὑγροῦ καὶ αὐξάνει ἔτι μᾶλλον τὴν τραχύτητα αὐτοῦ.

Οἱ τρόποι οὗτοι τῆς ἐλαττώσεως τῆς δριμύτητος δὲν ἐφαρμόζονται εἰμὴ εἰς τοὺς ἐντελεῖς οἶνους, ἀλλ' ἐὰν ἡδύνατο τις, διὰ τῆς κακτημένης πείρας, νὰ ἐννοήσῃ τὴν ποιότητα τοῦ οἴνου πρὸ τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ, θὰ ἡδύνατο νὰ προλάβῃ τὸ κακόν, διότι αἱ στυπτικαὶ ὕλαι εὗρηνται κυρίως εἰς τὰ γίγαρτα (κουκούτσια), εἰς τὸν φλοιὸν, εἰς τοὺς βοτρυχοὺς (τσάμπουρα) τῆς σταφυλῆς. Ὁ φλοιὸς καὶ τὰ γίγαρτα δὲν δύνανται οὔτε πρέπει νὰ ἀποχωρίζωνται, ἀλλ' ἐν τισι περιστάσεσι δυνάμεθα ν' ἀπαλλάσσωμεν τὸν οἶνον τοῦ δυσαρέστου συμπληρώματος τῶν βοτρυχῶν.

Ὅταν αἱ σταφυλαὶ δὲν εἶνε ἐντελῶς ὥριμοι, οἱ δὲ βότρυχοι φαίνονται πολὺ πράσινοι, εἶνε πάντοτε καλὸν νὰ πράττωμεν ὡς ἐξῆς· ἀφαιροῦμεν ἅπαντας τοὺς βοτρυχοὺς ἢ μέρος μόνον αὐτῶν ἀναλόγως τῶν περιστάσεων· τέλος δὲ μεταγίζομεν ἀπὸ τῆς κᾶδδης εἰς τὰ βυτία ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον.

Ὅπως δὴποτε, εἴτε πρόκειται νὰ προληφθῇ ἡ στυφότης εἴτε νὰ θεραπευθῇ, πρέπει νὰ ἐνεργῶμεν μετὰ περισκέψεως καὶ νὰ μὴ ἀφαιρῶμεν ἐκ τοῦ στυπτικοῦ εἰμὴ ἀκριβῶς τὸ περισσεῦον. Ἡ παρουσία τοῦ διατηρητικοῦ τούτου στοιχείου εἶναι ὠφέλιμος, εἶνε δὲ καλὸν νὰ μὴ ἐλαττώμεν αὐτὴν εἰμὴ καθ' ὅσον ἡθέλομεν θεωρήσει τοῦτο ἀπαλύτως ἀναγκαῖον.

(Ἐκ τοῦ *Moniteur Vinicole*)

## ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ  
ΤΩΝ ΛΕΜΟΝΟΠΟΡΤΟΚΑΛΙΩΝ

Αἱ κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν ἐνσκήψασαι παντοῦται ἀσθένειαι ἐπὶ τῶν λεμονοπορτοκαλίων, ἡ ὑπέρογκος

φορολογίας τοῦ προϊόντος αὐτῶν ἐν τισὶ χώραις τῆς καταναλώσεως, ὡς καὶ ἡ ἀπὸ τινος ἐπίτασις τῆς καλλιέργειας τοῦ εἴδους τούτου ἐν Ἀμερικῇ (1), Αὐστραλίᾳ (2), Ἀλγερίᾳ (3) καὶ Ἰσπανίᾳ (4), πάντα ταῦτα ἀπεθάρρυναν καὶ ἀπεγοήτευσαν τοὺς ἰδιοκτήτας ἐσπεριδόνων, ὧν πολλοί, καὶ ἰδίως ἐν Σικελίᾳ, προέβησαν εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῶν δένδρων τούτων δι' ἄλλων μᾶλλον προσδοφάριων καλλιεργαιῶν. Ἦτο δὲ ἡ ἀπογοήτευσις αὕτη λίαν δεδικαιολογημένη διότι ἐνῷ ἄφ' ἐνὸς ἕνεκα τῶν καταστρεπτικῶν ἀσθενειῶν, αἱ πρὸς καλλιέργειαν δαπάναι ἠϋξάνον ὁ δὲ καρπὸς ἤλαττοῦτο κατὰ τε ποιὸν καὶ ποσὸν ἄφ' ἐτέρου ἢ ἀξία αὐτοῦ ἐν ταῖς ἀγοραῖς τῆς καταναλώσεως ὑφίστατο σπουδαίαν ὑποτίμησιν.

Ἡ καχεκτικὴ αὕτη κατάστασις τοῦ ἐμπορίου τῶν ἐσπεριδόνων καρπῶν προῦκάλεσεν ἐκτεταμένην συζήτησιν ἐν Ἰταλίᾳ ἐνθα ἐδημοσιεύθησαν διάφοροι περὶ τοῦ θέματος τούτου πραγματεῖαι, ὧν ἀξίαι λόγου εἶνε ἡ τοῦ κ. Σκαρμάκκα (5) καὶ ἡ εἰς ταύτην ἐμβριθεστάτη ἀπάντησις τοῦ ἐν Τεργέστῃ ἐμπορευομένου τῷ εἴδους τοῦτο κ. Ράνδεγγερ (6). Ἔχων ὑπ' ὄψει τὰς πραγματείας ταύτας καὶ πληροφορίας, ὥς τῇ φροντίδι φίλου ἔλαβον ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, δημοσιεύω ἐνταῦθα διάφορα περὶ παραγωγῆς, καταναλώσεως καὶ φορολογίας τῶν ἐσπεριδόνων καρπῶν. Τὴν μελέτην τῶν σημειώσεων τούτων συνιστῶμεν ἰδιαζόντως τοῖς παρ' ἡμῖν περὶ τὴν καλλιέργειαν καὶ ἐμπορείαν τῶν λεμονίων ἀσχολουμένοις.

Ἡ παρατηρηθεῖσα κατὰ τὰ ἔτη 1883, 1884 καὶ 1885 σπουδαία ὑποτίμησις τῶν ἐσπεριδόνων καρπῶν ἔχει κυρίως

τρεῖς λόγους, ἦτοι α.) τὴν καταπληκτικὴν αὐξήσιν, τὴν ταχύτητα καὶ τὴν εὐθηνίαν τῆς διὰ ξηρᾶς καὶ θάλασσης συγκοινωνίας ἕνεκα τῆς ὁποίας οἱ ἐσπεριδοειδεῖς καρποὶ χωρῶν τινῶν, οἵτινες μέχρι πρό τινος ἐθεωροῦντο καὶ πράγματι ἦσαν μὴ ταξειδεύσιμοι, σήμερον μεταφέρονται εἰς τὰς ἀγορὰς τῆς καταναλώσεως διαγωνιζόμενοι πρὸς τοὺς καρποὺς τῆς Σικελίας, οἱ ὅποιοι μέχρι πρό τινος κατεῖχον σχεδὸν τὸ μονοπώλιον ἐν ταῖς ἀγοραῖς τῆς καταναλώσεως· β.) τὴν ἐπίτασιν τῆς καλλιέργειας τῶν ἐσπεριδόνων εἰς διαφόρους χώρας (1) καὶ γ.) τὴν ὑπέρογκον αὐξήσιν τῶν εἰσαγωγικῶν τελῶν τοῦ εἴδους τούτου ἐν τισὶ χώραις τῆς καταναλώσεως.

Πρὸς κατάπαυσιν τῆς ὑφισταμένης κρίσεως τῶν ἐσπεριδόνων καρπῶν ὁ κ. Ράνδεγγερ συμβουλεύει τοὺς Ἰταλοὺς κτηματίας νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν καλλιέργειαν ἐκλεκτῶν εἰδῶν καὶ νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰ δένδρα τὰ φέροντα καρποὺς κατωτάτης ποιότητος, νὰ ὑποστηρίξωσι τὴν τιμιότητα καὶ τὴν καλὴν πίστιν ἐν τῷ ἐμπορίῳ τοῦ εἴδους, νὰ ἐπιδιώξωσι δὲ διὰ τῆς Κυβερνήσεως αὐτῶν τὴν μετὰ τῶν καταναλισκόντων τὸ εἶδος κρατῶν συνομολόγησιν ἐμπορικῶν συμβάσεων, δι' ὧν νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἐλάττωσις ἢ καὶ αὐτὴ ἡ ἄρσις τῶν ἐπιβαρυνόντων τοὺς ἐσπεριδοειδεῖς καρποὺς βαρυτάτων εἰσαγωγικῶν τελῶν.

Τὰς συμβουλὰς ταύτας τοῦ κ. Ράνδεγγερ ἀναγράφω ἐνταῦθα θεωρῶν αὐτὰς καταλληλοτάτας καὶ διὰ τοὺς παρ' ἡμῖν καλλιεργητὰς τῶν λεμονίων, ἐπὶ τῶν συμφερόντων τῶν ὁποίων ἐπέδρασεν οὐκ ὀλίγον ἡ γενικὴ κρίσις τῶν ἐσπεριδόνων καρπῶν.

Ἡ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὅλως ἀπροσδόκητος ὑπερτίμησις τῶν λεμονίων τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους δέον ν' ἀποδοθῇ εἰς τὰ ἐξῆς αἰτία, τὰ ὅποια ἀναφέρει ἐν τῇ πραγματείᾳ τοῦ ὁ κ. Ράνδεγγερ καὶ ἄτινα, ἴσως σκοπίμως, ὑπέκρυψαν μέχρι τοῦδε οἱ Ἰταλοί. Αἱ τελευταῖαι ἐκρήξεις τῆς

(1) Ἴδε «Ἑλλ. Γεωργίας» τόμον Β', σελ. 45.

(2) » » » » Α', » 134.

(3) » » » » » 172.

(4) » » » » Β', » 237.

(5) Sulla crisi agrumaria, Asmundo Scammacca.

(6) La questione degli agrumi, Edm. Randegger.

(1) Ἴδε «Ἑλλ. Γεωργίας» ἔτος Α', σελ. 27.

Αἱ τῆς ἐπροξένησαν σπουδαίας ζημίας εἰς τοὺς παρ' αὐτῇ ἐκτεταμένους λεμονεῶνας, οἱ τοῦ τελευταίου δὲ χειμῶνος παγετοὶ προσέβαλον τὸν καρπὸν τῆς Σικελίας διαφθείραντες τὴν ποιότητα αὐτοῦ. Οὐχ ἦττον οἱ Σικελοὶ ἀπέστειλαν τὰ λεμόνια αὐτῶν εἰς τὰς ἀγορὰς τῆς καταναλώσεως ἀπροσέκτως, ἔνθα παρετηρήθη ὅτι ταῦτα ἦσαν κατὰ πολὺ ὑποδεέστερα ἄλλων ἐπαρχιῶν τῆς Ἰταλίας, ἰδίως δὲ τῶν τῆς Ῥόδου, τῆς Χίου καὶ τοῦ Πόρου· οὕτω τὰ λεμόνια τῶν χωρῶν τούτων ἐζητήθησαν καὶ ἐπληρώθησαν εἰς τιμὰς πολὺ ὑπερτέρας τῶν διὰ τὰ Σικελικὰ προσενεχθεισῶν. Ἡ προτίμησις αὕτη τῶν ἡμετέρων λεμονίων, κατὰ τὸν κ. Ῥάνδεγγερ, θὰ ἐξακολουθήσῃ πιθανώτατα καὶ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος.

Αἱ τιμαὶ τῶν Ἰταλικῶν λεμονίων καὶ πορτοκαλίων εἰς τὰς ἀγορὰς τῆς πύραγωγῆς κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ 1871—1884 δεκατετραετῆ περιόδου ἦσαν αἱ ἑξῆς.

| Ἔτη  | Λεμόνια κατὰ χιλιάδα |               | Πορτοκάλια κατὰ χιλιάδα |
|------|----------------------|---------------|-------------------------|
|      | Δίφορα               | Μουτσίνα      |                         |
| 1871 | ... φρ. 38...        | ... φρ. 17... | ... φρ. 20...           |
| 1872 | ... » 42...          | ... » 17...   | ... » 20...             |
| 1873 | ... » 51...          | ... » 25...   | ... » 20...             |
| 1874 | ... » 61,62          | ... » 34...   | ... » 20...             |
| 1875 | ... » 25...          | ... » 18...   | ... » 25...             |
| 1876 | ... » 30...          | ... » 19...   | ... » 25...             |
| 1877 | ... » 27...          | ... » 15,50   | ... » 25...             |
| 1878 | ... » 28...          | ... » 13,50   | ... » 25...             |
| 1879 | ... » 25...          | ... » 16,40   | ... » 25...             |
| 1880 | ... » 26...          | ... » 14...   | ... » 25...             |
| 1881 | ... » 23,50          | ... » 17...   | ... » 25...             |
| 1882 | ... » 30...          | ... » 14,50   | ... » 25...             |
| 1883 | ... » 25...          | ... » 10...   | ... » 20...             |
| 1884 | ... » 30...          | ... » 8...    | ... » 20...             |

Ἡ Ἰταλία ἐξήχθησαν λεμόνια καὶ πορτοκάλια

| Χῶραι, εἰς τὰς ὅποιας ἀπετάλῃσαν  | Καντάρια 100 χιλιογράμμων ἢ 78 ὀκάδων |         |         |         |           |           |
|-----------------------------------|---------------------------------------|---------|---------|---------|-----------|-----------|
|                                   | 1877                                  | 1878    | 1879    | 1880    | 1881      | 1882      |
| Αὐστρουγγαρία                     | 100,120                               | 84,048  | 138,184 | 88,866  | 106,367   | 130,712   |
| Βέλγιον                           | 5,315                                 | 32,290  | 3,050   | 1,499   | 533       | 2,337     |
| Γαλλία                            | 59,003                                | 101,841 | 19,342  | 17,941  | 25,688    | 26,491    |
| Γερμανία                          | 16,786                                | 28,684  | 24,859  | 15,227  | 25,053    | 30,947    |
| Ἀγγλία                            | 224,448                               | 215,113 | 174,646 | 180,031 | 265,705   | 227,082   |
| Ἑλλὰς καὶ Μελίτη                  | 337                                   | 5,634   | 5,418   | 15,788  | 2,766     | 1,817     |
| Ὀλλανδία                          | 52,464                                | 54,450  | 13,403  | 34,450  | 8,939     | 12,290    |
| Ῥωσία                             | 53,044                                | 31,451  | 45,534  | 57,361  | 87,186    | 61,812    |
| Ἰσπανία, Γιβραλτὰρ καὶ Πορτογαλία | 33,429                                | 32,145  | 15,929  | 9,867   | —         | —         |
| Σουηδία, Νορβηγία καὶ Δανιμαρκία  | 3,609                                 | 7,719   | 436     | 371     | 16,485    | 17,048    |
| Ἑλβετία                           | 3,037                                 | 7,633   | 4,349   | 7,828   | 686       | 856       |
| Τουρκία                           | —                                     | —       | —       | —       | 12,424    | 2,001     |
| Αἴγυπτος                          | —                                     | —       | 164     | —       | —         | —         |
| Βόρειος Ἀμερική                   | 163,139                               | 196,761 | 548,358 | 408,812 | 717,375   | 680,192   |
| Κεντρικὴ                          | 44,010                                | 25,565  | —       | —       | —         | 809       |
| Νότιος                            | 210,789                               | 35,582  | 883     | 110     | 998       | —         |
| Ἐν ὅλῳ                            | 969,730                               | 960,285 | 994,621 | 928,151 | 1,280,235 | 1,194,394 |

Τὸν πίνακα τοῦτον τοῦ Σκαμμάκκα ὁ Ψάνδεγγερ εὕρι-  
σκει ἐντελῶς ἐσφαλμένον, διότι, ὡς ὁρθῶς παρατηρεῖ, ἡ ἐξα-  
γωγὴ τοῦ 1882 ἰσοδυναμεῖ πρὸς 3,583,182 κιβώτια, ἐπο-  
μένως ἂν οὐ μίᾳ καὶ μόνῃ ἰσπανικῇ ἐπαρχίᾳ, ἡ Βαλεντία,  
τῷ 1882 ἐξήγαγε 2,500,000 κιβώτια, τὰ ὅποια ἰσοδυνα-  
μοῦσι πρὸς 5,000,000 ἰταλικὰ κιβώτια, διότι περιέχουσι  
τοὺς διπλασίους κατὰ βάρος καὶ ἀριθμὸν καρπῶν, ἡ Σικε-  
λία μόνῃ ὥφειλε νὰ ἐξαγάγῃ ὑπὲρ τὰ ὅκατομμύρια κιβω-  
τίων.

**Εἰς Τεργέστην εἰσήχθησαν ἐσπεριθεῖθεῖς  
καρποὶ εἰς κιβώτια**

| Ἔτη     | Λεμόνια | Πορτοκάλια | Κίτρα | Μανδαρί-<br>νια | Ὀλικὸν<br>ποσόν |
|---------|---------|------------|-------|-----------------|-----------------|
| 1876-77 | 181,417 | 327,494    | 3,810 | 10,699          | 523,450         |
| 1877-78 | 185,362 | 228,427    | 6,675 | 7,710           | 428,174         |
| 1878-79 | 166,493 | 287,093    | 3,216 | 10,248          | 467,050         |
| 1879-80 | 161,564 | 180,686    | 1,486 | 6,300           | 350,036         |
| 1880-81 | 180,749 | 344,930    | 2,488 | 14,810          | 542,937         |
| 1881-82 | 170,870 | 288,536    | 3,732 | 14,691          | 476,771         |
| 1882-83 | 215,981 | 368,453    | 4,042 | 17,003          | 605,479         |
| 1883-84 | 251,504 | 365,607    | 2,182 | 17,503          | 636,796         |
| 1884-85 | 254,002 | 392,856    | 1,628 | 17,610          | 666,096         |

Ἐκ τῶν ποσῶν τούτων τὰ 14]15 εἰσάγονται εἰς Τεργέστην  
ἐξ Ἰταλίας.

**Εἰς Τεργέστην εἰσήχθησαν ἐξ Ἑλλάδος καὶ  
Ἀνατολῆς ἐσπεριθεῖθεῖς καρποὶ εἰς κιβώτια**

| Ἔτη        | 1879-80 | 1880-81 | 1881-82 | 1882-83 | 1883-84 | 1884-85 | 1885-86 |
|------------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| Λεμόνια    | 5,613   | 1,315   | 4,777   | 2,878   | 3,498   | 7,810   | 9,860   |
| Πορτοκάλια | 13,980  | 11,116  | 24,318  | 17,913  | 18,889  | 32,602  | 39,153  |
| Μανδαρίνια |         |         |         |         | 503     | 790     | 2,513   |
| Τὸ ὅλον    | 21,593  | 12,451  | 29,095  | 20,791  | 23,890  | 41,202  | 51,526  |

Ἐκ τῶν εἰσαχθέντων πορτοκαλίων τὰ πλεῖστα προήρχοντο  
ἐξ Ἰάφας ἐκ δὲ τῶν λεμονίων τὰ πλεῖστα ἐκ Πόρου, Χίου  
καὶ Ρόδου.

Κατὰ τὸν κ. Ψάνδεγγερ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἡ κατωτάτη  
ἀξία ἐνὸς κιβωτίου περιέχοντος 300 λεμονίας τὸ τελωνεῖον  
Τεργέστης στοιχίζει 25 χρυσὰ φράγκα, ἐν Βιέννῃ θὰ πω-  
ληθῇ χονδρικῶς . . . . . φρ. 15,30  
διότι θὰ ἐπιβαρυνθῇ α.) διὰ μεταφορὰν ἀπὸ Τεργέστης εἰς

Βιέννην μὲ . . . . . φρ. 1,60  
β.) διὰ δασμὸν μὲ . . . . . » 5,60  
γ.) δ' ἐξοδα περιτυλίξεως μὲ . . . . . » 0,70  
δ.) διὰ προμήθειαν ἐμπόρων  
Τεργέστης καὶ Βιέννης 10 % μὲ . . . . . » 1,40  
ἀξία 300 λεμονίων . . . . . » 6

Ἐν ὅλῳ φράγκα 15,30

Ἡ δαπάνη τῆς συλλογῆς, τοποθετήσεως ἐν κιβωτίοις, με-  
ταφορᾶς εἰς τὴν παραλίαν καὶ φορτώσεως μιᾶς χιλιάδας λε-  
μονίων ἑλληνικῶν εἶνε περίπου ἡ ἐξῆς·

|                                 |                |
|---------------------------------|----------------|
| Κοπτικὰ                         | δρχ. 4,25      |
| Μεταφορὰ εἰς τὴν πόλιν          | » 2,—          |
| Τρία κιβώτια                    | » 3,—          |
| Χάρτης καὶ βελόναι              | » 4,—          |
| Δικαιώματα ἀποθήκης             | » 1,—          |
| » Διμερικὰ καὶ Δημοτικὰ λ.      | 0,75           |
| Μεταφορὰ εἰς λέμβον             | » 0,30         |
| Δικαιώματα λέμβου               | » 0,40         |
|                                 | <u>12,70</u>   |
| Ναῦλος κτλ. μέχρι Τεργέστης Δρ. | 5,60           |
|                                 | <u>» 18,30</u> |

Ὡστε ἐξοδα δι' ἕκαστον κιβώτιον λεμονίων ἀπὸ τῆς συλ-  
λογῆς μέχρι τῆς μεταφορᾶς αὐτῶν εἰς Τεργέστην εἶνε δρχ.

6,10 ἥτοι φράγκα χρυσᾶ 5. Ἐὰν εἰς ταῦτα προσθέσωμεν καὶ τὰ φρ. 9,30, δι' ὧν ἐπιβαρύνεται ἕκαστον κιβώτιον μέχρι Βιέννης, ἔχομεν ἐν ὅλῳ ἔξοδα φράγκα χρυσᾶ 14,30 ἥτοι δραχμὰς τρεχούσας δεκαοκτὼ διὰ 300 λεμόνια, ὧν ἡ ἀξία ἐπὶ τοῦ δένδρου εἶνε σήμερον πέντε περίπου δραχμαί.

Τὸν αὐτὸν περίπου ὑπολογισμὸν δυνάμεθα νὰ κάμωμεν καὶ διὰ τὰ εἰς Ῥωσίαν ἀποσπελλόμενα ἑλληνικὰ λεμόνια μὲ μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι ἐν Ῥωσίᾳ τὸ εἰσαγωγικὸν τέλος εἶνε κατὰ τι ἀνώτερον. Οὐχ ἦττον οἱ πλεῖστοι τῶν ἡμετέρων καὶ τῆς Ἀνατολῆς ἐν γένει ἐσπεριδοειδῶν καρπῶν ἀποστέλλονται εἰς τὴν Μαύρην Θάλασσαν. Μόνον ἡ Χίος καὶ ἡ Παλαιστίνη ἐξοδεύουσιν ἕκαστ' ἔτος περὶ τὰς 200,000 κιβώτια λεμονίων καὶ πορτοκαλίων. Ἀπαντὰ δὲ σχεδὸν τὰ λεμόνια τῆς Ἀνδρου καταναλίσκονται ἐν Ῥωσίᾳ.

Κατὰ τὸν κ. Σκαρμνάκκον ἡ εἰς Ῥωσίαν εἰσαγωγή ἐσπεριδοειδῶν καρπῶν τῆς Ἰταλίας εὗρηται στάσιμος ἀπὸ τοῦ 1871 ἔνεκα τῶν ὑπερβολικῶν εἰσαγωγικῶν τελῶν καὶ τῆς ὑποτιμῆσεως τοῦ χαρτονομίσματος, ἐνῶ ἡ εἰς Γερμανίαν εἰσαγωγή ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐποχῆς ἠϋξήσε σπουδαίως διότι ἐνῶ τῷ 1871 εἰσῆχθησαν μόνον 967 κιβώτια, τῷ 1881 εἰσῆχθησαν κιβ. 62,632, τῷ δὲ 1882 κιβ. 77,367. Ἡ εἰς Γαλλίαν εἰσαγωγή κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ 1871—1881 περίοδον ὑπέστη ἐλάττωσιν 15 χιλιάδων κιβωτίων, ἥτις ἀποδίδεται εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς τῶν ἐσπεριδοειδῶν καρπῶν τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Ἀλγερίας. Ἐνεκα τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς τῆς Ἰσπανίας, ἡ εἰσαγωγή Ἰταλικῶν ἐσπεριδοειδῶν καρπῶν ἐν Ὀλλανδίᾳ ὑπέστη ὡσαύτως σπουδαιοτάτην ἐλάττωσιν, διότι ἐνῶ τῷ 1871 εἰσῆχθησαν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ 60,000 κιβώτια, τῷ 1881 εἰσῆχθησαν μόνον κιβ. 30,000. Ἐν Δανιμαρκίᾳ οἱ ἐσπεριδοειδεῖς καρποὶ δὲν ὑπόκεινται εἰς τελωνιακὰ βάρη ἐνῶ ἀπ' ἐναντίας ἐν ταῖς Σκανδιναυικαῖς Χώραις ὑποβάλλονται εἰς βαρεῖς δασμούς. Ὡς ἐκ τούτου καὶ ἔνεκα τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς τῆς Ἰσπανίας ἡλαττώθη αὐτόθι ἡ εἰσαγωγή τῶν Ἰταλικῶν

ἐσπεριδοειδῶν καρπῶν ἀπὸ κιβ. 33,000 εἰσαχθέντα κατὰ τῷ 1871 εἰς κιβ. 17,000 εἰσαχθέντα τῷ 1881.

Ἡ Ἀγγλία εἶνε ἡ μόνη χώρα, εἰς ἣν ἠϋξήσε σπουδαίως ἡ εἰσαγωγή τῶν Ἰταλικῶν ἐσπεριδοειδῶν καρπῶν· διότι τῷ μὲν 1871 εἰσῆχθησαν κιβώτια 440,471, τῷ δὲ 1881 κιβ. 664,262. Ἐνεκα τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ πλήρους ἀτελείας τῶν καρπῶν τούτων ἡ κατανάλωσις καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτῶν ἔλαβον ἀπὸ πολλοῦ ἤδη μεγάλας διαστάσεις εἰσαγομένων κατ' ἔτος τεσσάρων περίπου ἑκατομμυρίων κιβωτίων, ἐνῶ αἱ μὲν Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς εἰσάγουσι κιβώτια 3,380,000, ἡ δὲ Αὐστρουγγαρία κιβ. 666,000.

Καὶ ἐκ μὲν τῶν εἰσαγομένων εἰς τὴν Ἀγγλίαν πορτοκαλίων τὰ πλεῖστα εἶνε Ἰσπανικά, ἐκ δὲ τῶν λεμονίων τὰ πλεῖστα Ἰταλικά καὶ ἰδίως Σικελικά.

Ἡ καλλιέργεια τῶν πορτοκαλίων ἐν Φλωρίδῃ (Ἡνωμέναις Πολιτεῖαις Ἀμερικῆς) κατέστη σπουδαία ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας. Τῷ 1883 ἐξῆχθησαν ἐκ Φλωρίδος διευθυνθέντα εἰς τὰς ἄλλας ὁμοσπόνδους Πολιτείας τῆς βορείου Ἀμερικῆς 335,000 κιβώτια περιέχοντα 150 περίπου πορτοκάλια ἕκαστον. Τῷ 1884 ἐξῆχθησαν κιβώτια 670,000, ποσὸν ὁπερ ἀντεπροσώπευε τὸ  $\frac{1}{8}$  τῶν εἰσαχθέντων εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας πορτοκαλίων. Τῷ 1885 ἡ ἐσοδεία τῆς Φλωρίδος ἀνηλθεν εἰς 80,000,000 πορτοκαλίων, θὰ ἦτο δὲ πολὺ ἀνωτέρα ἐὰν τὰ φύχη δὲν κατέστρεφον μέγα μέρος τοῦ καρποῦ.

Ἡ ἐτησία εἰσαγωγή πορτοκαλίων ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτεῖαις ἀνέρχεται εἰς 700 περίπου ἑκατομμύρια προερχομένων κυρίως ἐκ Σικελίας.

Ἡ Καλλιφόρνια παράγει ὡσαύτως ἀρκετὸν ποσὸν πορτοκαλίων, ἀλλ' ἡ παραγωγή τῆς Φλωρίδος εἶνε καὶ κατὰ τὸ ποσὸν καὶ κατὰ τὸ ποιὸν ἀνωτέρα πασῶν τῶν ἄλλων πολιτειῶν τῆς Ἀμερικανικῆς Ὁμοσπονδίας.

Ἡ καλλιέργεια τῆς πορτοκαλέας ἐν Φλωρίδῃ ἐπακτείνεται κατ' ἔτος, κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα θὰ ἐξακολουθήσῃ

ἐπεκτεινομένη καθ' ὅσον ὑπάρχουσιν εἰσέτι μεγάλαι ἐκτάσεις ἀρίστης ἀκαλλιεργήτου γῆς.

Ὑπολογίζεται ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο (1886) ἡ ἐσοδεία τῶν πορτοκαλίων τῆς Φλωρίδος ἔσεται κατὰ τὸ ἥμισυ ἐλάσσων τῆς τοῦ 1885, ὅπερ, πιθανόν, ὀφείλεται εἰς τὴν προξενηθεῖσαν ζημίαν ὑπὸ τοῦ ψύχους.

Ὁ μέσος ὅρος τῆς τιμῆς εἶναι ἐν ἑκατοστὸν τοῦ ταλλήρου (6 1/2 περίπου χάρτινα λεπτὰ) κατὰ πορτοκάλιον, ἡ τιμὴ δὲ αὕτη σπανίως μεταβάλλεται σπουδαίως. Οὐχ ἦτον εἰς τινὰ μέρη τῆς Φλωρίδος ἡ τιμὴ εἶναι ἀνωτέρα, κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ τῆς συλλογῆς καὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ καρποῦ αὕτη ἐλαττοῦται. Ἡ κυρία ἀγορὰ τῶν πορτοκαλίων τῆς Φλωρίδος εἶναι ἡ τῆς Νέας Ὑόρκης. Παρατηρήθησάν τινες πορτοκαλέαι φέρουσαι 5,800-10,000 πορτοκάλια κατ' ἔτος, ἀλλὰ τοιαῦτα δένδρα εἶναι σπάνια. Συνήθως φέρουσι 2—3,500 πορτοκάλια. Κατὰ μέσον ὁμῶς ὅρον δίδουσι σήμερον ἀνὰ 500 μόνον πορτοκάλια κατ' ἔτος. Τὰ δύο τρίτα τῶν πορτοκαλεώνων τῆς Φλωρίδος ἔχουσιν ἡλικίαν δέκα περιέπου ἐτῶν τὸ δὲ ἕτερον τρίτον σύγκειται ἐκ δένδρων, τὰ ὅποια δὲν εἶναι ἀκόμῃ πέντε ἐτῶν.»

Αἱ περὶ τῆς προόδου τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς καλλιεργείας τῶν ἐσπεριδοειδῶν καρπῶν ἐν ταῖς Ἑνωμέναις Πολιταίαις πληροφoρίαι αὗται, περὶ τῆς ἀκρίβειας τῶν ὁποίων οὐδεμίαν ἔχομεν ἀμφιβολίαν, προμηνύουσιν οὐχὶ εὐάρεστα διὰ τοὺς ἰδιοκτῆτας τῶν πορτοκαλεώνων τῆς Μεσογείου. Ἐὰν σήμερον τὰ δεκαετῆ δένδρα μόνως τῆς Φλωρίδος παράγουν τὸ ὄγδον τῶν εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας καταναλισκομένων πορτοκαλίων, μετὰ μίαν δεκαετίαν ἡ εὐδαίμων αὕτη χώρα δὲν θὰ ἔχῃ πλέον ἀνάγκην Σικελικῶν καρπῶν. Μετὰ μίαν δὲ εἰκοσαετίαν δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ ἴδωμεν εἰς τὰς ἀγοράς τῆς Εὐρώπης πωλούμενα ἀμερικανικὰ πορτοκάλια εὐθηνότερα καὶ ἀνώτερα τῶν εὐρωπαϊκῶν.

Ἀλλ' εὐτυχῶς πρὸς τὸ παρὸν καὶ ἐπὶ πολὺν ἔσως ἔτι χρόνον

ἡ ἐνεργητικότης τῶν Ἀμερικανῶν θὰ περιορίζηται εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς καλλιεργείας μόνον τῶν πορτοκαλίων, ὅθεν οἱ ἰδιοκτῆται τοῦ Πόρου, τῆς Ἀνδρου, τῆς Καρύστου, τῆς Χίου, τῆς Ρόδου δύνανται ἀνενδοιάστως νὰ ἐξακολουθήσωσι καλλιεργοῦντες, αὐξάνοντες καὶ βελτιοῦντες τοὺς λεμονῶνας αὐτῶν καὶ νὰ ἀφήσωσι τοὺς Σικελοὺς καὶ τοὺς Ἰσπανοὺς νὰ σκεφθῶσι περὶ τῶν καταλληλοτέρων μέσων ὅπως ἀνταγωνισθῶσιν ἐπιτυχῶς πρὸς τοὺς Ἀμερικανούς.

Οὐχ ἦττον πᾶσαι αἱ ἀνωτέρω πληροφoρίαι καὶ σημειώσεις διδάσκουσι τοὺς Ἕλληνας λεμονοπαραγωγεῖς, ὅτι ὀφείλουσι νὰ ἐπιστήσωσιν ἰδιαζόντως τὴν προσοχὴν αὐτῶν εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν καλλιεργουμένων δένδρων, εἰς τὴν προτίμησιν τῶν εἰδῶν τῶν παραγόντων καρπῶν ταξειδευσίμους.

Π. ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

---

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΤΗ ΑΤΤΙΚῇ  
ΕΜΦΥΤΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΜΠΕΛΟΥ  
ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΑΥΤΗΣ.

Ἐκ τῆς ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ Α. ΠΥΡΡΟΥ, ἀμπελοκτῆμονος.

**Προπαρασκευὴ τοῦ πρὸς ἐμφύτευσιν ἀγροῦ.**—  
Τὸν πρὸς ἐμφύτευσιν ἀγρὸν ἀφοῦ καθαρίσωσιν ἐκ τῶν λιθαρίων, ῥιζῶν καὶ διαφόρων θάμνων, οἷον σχοίνων, θύμων κλπ. καλλιεργοῦσι διὰ τοῦ ἀρότρου καλῶς, κάμνοντες δύο ἢ τρεῖς ἀρόσεις καὶ ἰσοπεδοῦντες κατόπιν αὐτὸν διὰ σθάρνης βαρείας συρομένης δι' ἑππου· τὸ σθάρνισμα γίνεται διὰ νὰ διακρίνωνται αἱ κατόπιν ἐκτελούμεναι εὐθεῖαι αὐλακώσεις πρὸς ἐμφύτευσιν τῶν φυτῶν (βεργῶν). Μετὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην, ἥτις γίνεται διὰ βοαρότρων (1), κάμνουν αὐλακὰς 5 πόδας

---

1) Προτιμῶσι τοὺς βόας ὡς βελτίοντα λίαν ἀργά, ὥστε αἱ γραμμὰὶ γίνονται εὐθεῖαι· ἀλλ' ἤρχισαν σχεδὸν νὰ ἐγκαταλείπωνται οἱ βόας τελομένης τῆς καλλιεργείας νῦν δι' ἡμιόνων καὶ ἑππων.

ἀπέχοντας τὸν ἕνα ἀπὸ τοῦ ἄλλου καὶ ἐπ' αὐτῶν ἑτέρους ὀριζοντίως εἰς ἴσην ἀπέχοντας ἀπόστασιν· ὁ οὕτω προπαρασκευασθεὶς ἀγρὸς εἶνε ἕτοιμος πρὸς ἐμφύτευσιν.

**Ἑκλογὴ τῶν φυτῶν.**— Πρὸ τοῦ τρυγητοῦ ἐπισκέπτονται τὴν ἀμπελον, ἐξ ἧς μέλλουν νὰ λάβωσι τὰς διὰ τὴν φυτεῖαν βέργας<sup>(1)</sup> σημειώνουν ἐξ αὐτῶν τὰ εὐρωστότερα καὶ πλέον καρποφόρα κλήματα, παραχόνοντες εἰς τὴν ῥίζαν τῶν ὀλίγων κριθῶν, ἥτις μετὰ τὰς πρώτας βροχὰς τοῦ φθινοπώρου φυτρώνουσα, δεικνύει τὰ κλήματα ὅθεν θὰ ληφθῶσιν αἱ βέργαι.

**Συλλογὴ τῶν φυτῶν.**— Μετὰ τὴν ἐντελῆ πτώσιν τῶν φύλλων, ἥτις γίνεται περὶ τὰ μέσα τοῦ Νοεμβρίου ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ τῶν κλημάτων (φυτῶν), ἅτινα πρόκειται νὰ συλλεχθῶσι, προσδιορίζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργασιῶν—ἐνὸς, δύο ἢ καὶ πλειοτέρων—οἵτινες ἀφοῦ συλλέξωσι τὰ κλήματα τὰ καθαρίζουσι κόπτοντες αὐτὰ μὲ ὀλίγον παλαιὸν ξύλον τῆς παρελθούσης ἀνοιξέως, ὅπερ ἐνταῦθα ὀνομάζουσι *κεράλι*.

**Προπαρασκευὴ τῶν φυτῶν.**— Τὰς συλλεχθείσας βέργας κάμνουν δέματα, ἀνὰ ἑκατὸν ἑκαστον, καὶ τὰ παραχόνουν εἰς τὴν γῆν, τὸ ἕν πλησίον τοῦ ἄλλου, σκεπασμένα καὶ χωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων διὰ χώματος· τίθενται δὲ ταῦτα, εἰ δυνατὸν, εἰς μέρος ἐνθα διέρχονται τὰ ὄμβρια ὕδατα, ἐν ἐλλείψει δὲ τοιαύτης θέσεως ποτίζονται καλῶς δι' ὕδατος μεταφερομένου διὰ βαρελίου ἢ ὅπως δῆποτε ἄλλως· ἀφοῦ μείνωσιν εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν εἴκοσι τοῦλάχιστον ἡμέρας εἶνε πλέον κατάλληλα δι' ἐμφύτευσιν· τὰ οὕτω ἀρρασθέντα ἐντὸς τοῦ λάκκου κλήματα *λουρόνουν* ὡς λέγουσιν οἱ χωρικοί, δηλ. λιγύζουν εὐκόλως ὡς λωρίδες δέρματος καὶ δὲν τσακίζονται τόσον εὐκόλως κατὰ τὴν ἐμφύτευσιν.

**Ἐμφύτευσις.**— Εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐν γένει ἐμφυτεύουν

(1) Τοῦτο πράττουσιν οἱ ἐπιμελεῖς ἀμπελουργοὶ καὶ οἱ μικρὰν ἔχοντες νὰ κάμωσι φυτεῖαν.

τὰς ἀμπέλους κατὰ τὸν Δεκέμβριον καὶ Ἰανουάριον ὡς ἐστὲρρημένην ποτιστικῶν ὑδάτων· οὕτω ἀναπληροῦσι κατὰ τὸ ἐφικτὸν τὴν ἑλλειψιν τῆς ἀρδεύσεως διὰ τῶν καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα συμβαινουσῶν βροχῶν. Οἱ ἔχοντες ποτιστικὰ ὕδατα, ἐμφυτεύουν κατὰ τὰ τέλη τοῦ χειμῶνος, ἀνοίγοντες τοὺς λάκκους διὰ τῆς ἀξίνης εἰς μὲν τοὺς ὑγροὺς τόπους εἰς 30-40 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου εἰς δὲ τοὺς ξηροὺς καὶ ἀνύδρους εἰς 50-60 βάθος καὶ 20 πλάτος· ἐργάζεται ἀνοίγουσι τοὺς λάκκους, μία ἐργάτις διαιμοιράζει τὰ κλήματα (φυτὰ) ἀφίνουσα ἀνὰ δύο—ἕν εἰς ἑκάστην πλευρὰν τοῦ λάκκου—ἕτερος δὲ ἐμφυτεύει· λαμβάνων ἑκάστην βέργαν πατεῖ αὐτὴν διὰ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς μετὰ τὸν ἄνδρα ὀφθαλμὸν οὕτως ὥστε νὰ σχηματίζῃ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ λάκκου γωνίαν, ῥίπτει ὀλίγον χῶμα καὶ καταπατεῖ αὐτό, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς κρατεῖ καὶ πλαγιάζει αὐτὴν (τὴν βέργαν) εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἀγροῦ καὶ τὴν σκεπάζει ἐντελῶς μὲ χῶμα διὰ τῆς δεξιᾶς· τέλος ἕτερος ἐργάτης ῥίπτει διὰ τῆς ἀξίνης τὸ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας χῶμα εἰς τοὺς ἐμφυτευθέντας λάκκους, ἀπογεμίζων καὶ σκεπάζων αὐτοὺς ἐντελῶς. Τὸ ἄνω προσωπικὸν δύναται νὰ ἐμφυτεύσῃ 700—800 κλήματα τὴν ἡμέραν<sup>(1)</sup>.

Οἱ ἀπορώτεροι τῶν καλλιεργητῶν ἐμφυτεύουσι τὰς ἀμπέλους τῶν διὰ σιδηροῦ πασσάλου· ἀνοίγοντες τοὺς λάκκους δι' αὐτοῦ ἐνθέτουν τὰς βέργας ῥίπτοντες καὶ ὀλίγον ὕδωρ διὰ νὰ κατακαθίσουν τὰ χῶματα. Ἡ ἐμφύτευσις αὕτη εἶνε πολὺ ταχύτερα καὶ ὀλιγοδαπανοτέρα, ἀλλὰ λίαν ἀτελὴς καθ' ὅσον αἱ μόλις φυόμεναι ῥίζαι πανταχόθεν εὐρίσκουσαι σκληρὰν γῆν, καθὼ ἀκαλλιέργητον, ἀδυνατοῦν νὰ εἰσχωρήσουν εἰς αὐτὴν καὶ ἐπαμένως ἢ κατὰ τὴν ἀνοιξιν βλάστησις αὐτῶν εἶνε ἀδύνατος.

**Ἀποκάλυψις τῶν νεοφυτευθέντων κλημάτων.**  
— Τὸν Μάρτιον τοῦ ἰδίου ἔτους τῆς ἐμφυτεύσεως ὅτε πλέον

(1) Ἀναλόγως τῆς στερεότητος τοῦ ἐδάφους, ὅπου αἱ γαῖαι εἰσὶν ἀμμώδεις δύνανται καὶ 1500 νὰ ἐμφυτευθῶσιν.

αί βέργαι διέφυγον τὸν κίνδυνον τῶν παγετῶν τοῦ χειμῶ-  
νος, δύο ἐργάτιδες μὲ ἀξίνας ἀποκαλύπτουν τὰ κλήματα  
καὶ τραβοῦν αὐτὰ ὀλίγον διὰ τῆς χειρὸς ἐὰν τυχὸν τινὰ ἐξ  
αὐτῶν δὲν εἶνε ἐντελῶς ὀρθία.

Μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν κλημάτων ἀρυτρίῳσι τὴν ἀμπε-  
λοφυτεῖαν προσεκτικῶς διὰ τοῦ ἀρότρου τοῦ Τριπτολέμου,  
τὸ ὁποῖον χρησιμεύει διὰ τὴν ἐργασίαν αὐτὴν, διότι ὅσον  
πλησίον καὶ ἂν διέλθῃ τὸ ὕννιον τοῦ δὲν κόπτει τὴν βέργαν  
ἐνῷ τὸ πτερὸν τοῦ νεωτέρου ἀρότρου εἶνε λίαν ἐπικίνδυνον·  
ἡ ἄρωσις αὕτη γίνεται διὰ νὰ ἰσοπεδωθῶσιν ὀλίγον τὰ χώ-  
ματα, τὰ ὅποια οἱ ἐμφυτευταὶ ἔβγαλαν κατὰ τὸ ἀνοιγμα  
τῶν λάκκων καὶ τὰ ὅποια ἐμποδίζουν κατὰ τι τοὺς ἐργά-  
τας εἰς τὸ σκάψιμον· ἄλλως τοῦτο εἶνε μία ἐπὶ πλέον ἐργα-  
σία πρὸς ὄφελος τῆς φυτείας.

**Περὶ τοῦ διὰ τῆς ἀξίνης πρώτου σκαψίματος.**  
— Μετὰ τὴν ὡς ἄνω εἴρηται ἀροτρίασιν σκάπτουν διὰ τῆς  
ἀξίνης τὴν φυτεῖαν εἰς βάθος μέχρι 30 — 40 ἐκατοστῶν τοῦ  
μέτρου ἀφαιροῦντας πᾶν παράσιτον χόρτον ἢ ῥίζας θάμνων,  
τινὲς τῶν ὁποίων ἐνταῦθα ἔχουσι διάμετρον μέχρις 25 ἐκα-  
τοστῶν τοῦ μέτρου· μεγάλη δὲ προσοχὴ καταβάλλεται διὰ  
τὴν ἐκρίζωσιν τῆς ἀγριάδας κατὰ τὸ σκάψιμον τοῦτο,  
ἥτις μένουσα ἐντὸς τῆς φυτείας πολλαπλασιάζεται τα-  
χέως καὶ καταντᾷ ἡ ἐκρίζωσις αὐτῆς λίαν δαπανηρά. Μετὰ  
τὸ σκάψιμον αὐτὸ τῆς φυτείας κόπτουν τὰς ἐξεχούσας βέρ-  
γας διὰ τοῦ κηπουρικοῦ ψαλιδίου ἢ κλαδευτηρίου ἢ καὶ  
δι' ἐνὸς ἐτέρου ὀδοντωτοῦ κοπτεροῦ ἐργαλείου, ὅπερ ἐν Με-  
σογείοις τῆς Ἀπτικῆς ὀνομάζουσι *sbaigān*, ἀφίνοντες ἕνα  
μόνον ὀφθαλμόν. Πολλοὶ τῶν χωρικῶν μας τὸ πρῶτον ἔτος  
τῆς φυτείας κακῶς ποιοῦντες σπεῖρουν ἐντὸς αὐτῆς φασό-  
λια, κολοκύνθας, πέποντας καὶ βαμβάκιον νομίζοντες ἀβλαβῆ  
πάντα ταῦτα.

Οἱ ἀρχαῖοι γεωπόνοι μᾶς συμβουλεύουσι ν' ἀπέχωμεν πά-  
σης ἐν τῇ ἀμπέλῳ φυτείας. Τινὲς τῶν ἡμετέρων γεωργῶν  
θεωροῦσι πᾶσαν ἐμφύτευσιν κατὰ τὸ 1ον ἔτος ἐπωφελῆ διὰ

τὴν φυτεῖαν, πρὸ πάντων δὲ τὴν τοῦ βάμβακος, ὅστις θέλει  
πολλὰ σκαλίσματα καὶ ἐπομένως ὁ ἀμπελοουργὸς ἀναγκάζε-  
ται νὰ καλλιεργῇ συγχρόνως καὶ τὴν φυτεῖαν.

**Περὶ τοῦ σκαψίματος τῆς ἀμπελοφυτείας διὰ  
τῆς σκαπάνης.** — Μετὰ τὸ πρῶτον φθινόπωρον ἀπὸ τῆς  
ἐμφυτεύσεως, κατὰ τὰ τέλη τοῦ Νοεμβρίου σκάπτουν τὴν  
φυτεῖαν διὰ τῆς σκαπάνης (μάτουκας ἢ τσάπας κοινῶς λε-  
γομένης) σηκώνοντες τὰ χώματα εἰς σειρὰς κῶνων εἰς τὰ κενὰ  
διαστήματα τῶν κλημάτων, ἢ τελειότερον εἰς σειρὰς μακρὰς  
μεταξὺ τῶν κενῶν ἐπὶ τῆς γραμμῶν τῶν κλημάτων, σχημα-  
τίζοντες εἶδος τοιχίσκων καθ' ὅλον τὸ μῆκος αὐτῶν, οὓς  
οἱ ὀθνηταὶ καλοῦσιν ἐνταῦθα *καράβια*. Τὰ καράβια αὐτὰ,  
μετὰ τὴν πρώτην βλάστησιν τῆς φυτείας σκορπίζουν ἐπι-  
στρώνοντες καλῶς τὰ χώματα καὶ πρὸ πάντων περὶ τὰ  
κλήματα ὥστε νὰ διατηρῇται ἡ ἐνυπάρχουσα ὑγρασία.

Τὸ δεύτερον ἔτος τῆς φυτείας, ἐὰν κλήματα τινὰ δὲν ἔ-  
πρασαν, τὰ ἀναφυτεύουν τὸν ἀρμόδιον καιρὸν, τινὲς τὰ ἀ-  
φίνουσι μέχρι τοῦ 4ου ἔτους, ὅτε ἡ ἀμπελος ἔχει βέργας  
μεγάλας· ἀνοίγοντες δὲ αὐλάκκα μακρὰν ἀπὸ τοῦ ἀποτυχόν-  
τος κλήματος μέχρι τοῦ πλησιεστέρου, τὸ ὁποῖον ξελα-  
κώνουν ἐντελῶς καὶ τὸ ῥίπτουν ἢ γονατίζουν ἐντὸς τοῦ λάκ-  
κου διευθύνουσι μίαν μὲν βέργαν εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀποτυ-  
χόντος ἐτέραν δὲ εἰς τὴν τοῦ γονατισθέντος κλήματος·  
ἀκολουθῶς ἀποκόπτουν τὰς λοιπὰς βέργας, (ἐὰν δὲν ὑπάρ-  
χωσιν ἕτερα κλήματα ἀστοχήσαντα) καὶ προσέχουν ὥστε  
νὰ σχηματίζωνται γωνίαι εἰς τὸ γονάτισμα τῶν βεργῶν·  
ἀποκόπτουν δὲ καὶ πάντα τὰ τοῦ κλήματος ῥιζίδια καὶ ἀφί-  
νουν μόνον τὰ τελευταῖα, ὥστε νὰ δύναται νὰ πλαγιασῇ  
καλῶς τὸ κλῆμα ἐντὸς τοῦ λάκκου, ῥίπτουν δ' ἐν αὐτῷ καὶ  
ὀλίγην κοπρίαν χωνευμένην· ὁ τρόπος οὗτος λέγεται κατα-  
βολὴ διὰ μᾶνας (τὸ ἐν Πελοποννήσῳ σύμμενον), καὶ παρά-  
γει καρπὸν ἀμέσως τὸ 1ον ἔτος. Ὑπάρχει καὶ ἕτερος τρό-  
πος ἀπλῆς λεγομένης καταβολᾶδος, δηλ. παραχώνουν  
μίαν βέργαν εἰς τὸν λάκκον τοῦ ἀποτυχόντος κλήματος

χωρίς νὰ στρώσουν ὅλον τὸ κλῆμα ἐντὸς τοῦ λάκκου· ὁ τρόπος οὗτος εἶνε ὀλιγοδαπανηρότερος τοῦ προηγουμένου, ἀλλ' ἀτελέστερος καὶ λέγεται παράπουν.

**Περὶ περιλακκώματος τῆς ἀμπέλου.** — Εἰς τὰ μέσα τοῦ Ὀκτωβρίου καὶ προπάντων περὶ τὰ τέλη αὐτοῦ, ὅτε ἐν Ἀττικῇ αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες δὲν εἶνε ἐπίφοβοι, γίνεται τὸ περιλάκκωμα τῆς ἀμπέλου, κοπτομένων συνάμα καὶ τῶν ἐπιπολαίων ριζῶν. Τοὺς ἔχοντας ποτιστικὰς ἀμπέλους ἤθελον συμβουλεύσει νὰ μὴ ἀποκόπτουν τὰς ρίζας αὐτὰς, διότι καὶ αὗται συντελοῦν εἰς τὴν καρποφορίαν.

**Περὶ καθαρίσματος καὶ κλαδεύσεως τῆς ἀμπέλου.** — Τὸ καθαρίσμα ἐν Ἀττικῇ γίνεται κατὰ τὸν μῆνα Νοέμβριον· ἀποκόπτουσι τὰ κακῶς ἔχοντα κλήματα (βέργας) καὶ τὰ περιττὰ, ἀφίνουσι δὲ μόνον τὰ πρὸς καρποφορίαν, τὰ ὅποια κλαδεύουσι κατὰ τὸν Ἰανουάριον, ἥτοι 2—2 1/2 μῆνας μετὰ τὸ καθαρίσμα ὥστε νὰ παρέχῃται ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος πρὸς ἐπούλωσιν τῶν πληγῶν τῶν προξενηθεῖσων ἐκ τοῦ καθαρίσματος· ἡ κλαδεύσις γίνεται ὅσον τὸ δυνατόν ὀψιμότερον, καὶ τοῦτο πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κινδύνου τῶν παγετῶν τοῦ ἔαρος. Ἡ τακτικὴ κλάδευσις τῆς ἀμπέλου ἄρχεται κατὰ τὸ 4ον καὶ 5ον ἔτος ὅτε προσδιορίζεται καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν κεφαλῶν τοῦ πρέμνου (κουτσούρου)· ἀλλὰ τοῦτο βασιζέται κυρίως ἐπὶ τῆς δυνάμεως τῶν κλημάτων.

**Ἀργολογία.** — Ἡ ἀργολογία γίνεται εἰς τὰς ἀρδευομένας ἀμπέλους, ὅπου τὰ κλήματα πνίγονται σχεδὸν ἐκ τῶν πολλῶν βλαστῶν καὶ φύλλων, ἵνα ἐκτιθέμεναι αἱ σταφυλαὶ εἰς τὸν ἥλιον ὠριμάζωσιν ἐγκαίρως.

**Κορυφολόγημα.** — Κορυφολόγημα εἶνε ἡ ἀποκοπὴ τῶν ἄκρων τῶν βλαστῶν τῆς ἀμπέλου, γίνεται δὲ ἵνα συγκεντροῦται ὁ χυμὸς εἰς τὰς σταφυλάς.

**Τρυγητός.** — Ὁ τρυγητὸς ἐν Ἀττικῇ ἄρχεται ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ διαρκεῖ σχεδὸν ἓνα μῆνα. Κατὰ τὸ τρέχον ἔτος διήρκεσε δύο περίπου μῆνας διότι ἐκτὸς τῆς ἀφθόνου καὶ ἐκτάκτου παραγωγῆς, τεραστίως ἀνεπτύχθη

ἡ ἀμπελοφυτεία, ἀλλὰ δυστυχῶς πρὸς παραγωγὴν λευκοῦ ῥητινίτου οἴνου καταναλισκομένου μόνον ἐπιτοπίως. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι οἱ καταγινόμενοι περὶ τὴν ἀμπελοφυτείαν θέλουν ἐννοήσαι τὸ συμφέρον των καὶ ἀρχίσαι τὴν ἐμφύτευσιν μαύρων κλημάτων πρὸς παραγωγὴν μέλανος οἴνου τόσον περιζήτητου καταστάντος ἕνεκα τῆς τὴν Εὐρώπην μαστιζούσης φυλλοξήρας.

Ἀθῆναι, 18 10βρίου 1886.

## ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΡΟΚΗΠΙΟΥ ΤΙΡΥΝΘΟΥ

Τὸ πρῶτυπον Ἀγροκήπιον τῆς Τυρίνθου ἐσυστήθη κατὰ τὸ 1880 ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννου Καποδίστρια. Ἐσύστησε δὲ αὐτὸ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ σχηματισθῇ μέγα φυτῶριον καρποφόρων δένδρων, δι' ὧν νὰ καλυφθῶσιν αἱ ἐρημωθείσαι κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἀγῶνος γαῖαι.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ Κυβερνήτης μετεκάλεσεν ἐκ τῆς Γεωργικῆς Σχολῆς τοῦ Ῥοβιλλίου τὸν Πρηγόριον Παλαιολόγον, διδασχθέντα ἐκεῖ ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὴν θεωρίαν καὶ τὸ πρακτικὸν μέρος τῆς γεωργίας. Ἐνῷ δὲ οὗτος μὲ διακαῇ ζῆλον καὶ ἐπιμέλειαν ἐνησχολεῖτο εἰς τὸν διαχωρισμὸν τῶν γαιῶν, τὴν ἀνέγειρσιν τοῦ ὑπάρχοντος καταστήματος καὶ τῶν διαφόρων προσηρτημένων εἰς αὐτὸ κτιρίων, τὸν σχηματισμὸν καὶ τὴν περίφραξιν τῶν ἐκατέρωθεν τοῦ καταστήματος δύο περιβολίων καὶ τὴν σπορὰν καὶ ἐμφύτευσιν καρπύμων δένδρων καὶ κλημάτων τοῦ Ῥήνου, τὰ ὅποια εἶχε μεταφέρει ἐκ Γερμανίας, ὁ Κυβερνήτης καθημερινῶς ἐπισκέπτετο καὶ ἐπετῆρει τὰς ἐν γένει ἐργασίας, μάλιστα δὲ ἰδίαις χερσὶν ἐφύτευσε καὶ τὴν ἐκ Κερκύρας μεταφερθεῖσαν ῥοδοδάφνην, ἥτις καὶ σήμερον ὑπάρχει μαρτύριον τῆς ἀκαμάτου ἐπιμελείας τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός, ὅστις καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων ἀσχολιῶν του

εὑρισκε κκιρὸν νὰ ἐνασχολῆται εἰς τὴν πρόοδον τῆς γεωργίας, ἣν ἐθεώρει ὡς μητέρα παντὸς ἀγαθοῦ.

Ἄλλ' ὁ εὐεργετικὸς οὗτος σκοπὸς τοῦ Κυβερνήτου δὲν περιωρίζετο εἰς τὴν πρόσκτησιν διαφόρων ὀπωροφόρων δένδρων καὶ τὴν διέδυσιν αὐτῶν εἰς τὰς ἐρημωθεῖσας ὑπὸ τοῦ Ἰβραίμιν ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου, ἀλλὰ προέθετο πρὸ πάντων τὴν γύμνασιν καὶ ἐξοικείωσιν τῶν γεωργῶν μὲ νέα τελειοποιημένα ἐργαλεῖα καὶ ἐπὶ τέλους τὴν μόρφωσιν ἀριθμοῦ τινος γεωπόνων δυνάμενων κατόπιν νὰ μεταδώσωσιν εἰς τοὺς συμπολίτας των ὅ,τι ἤθελον διδάχθῃ εἰς τὸ πρῶτυπον τοῦτο Ἀγροκήπιον.

Ἄλλ' ἅπασαι αὐταὶ αἱ εὐεργετικαὶ προθέσεις ἐξηφανίσθησαν μετ' οὐ πολὺ ὡς ἰστὸς ἀράχνης, ἀφ' ἐνός μὲν ἕνεκα τῆς ῥαδιοουργίας καὶ κακοβουλίας τινῶν, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας ὑπεχρεώθη ὁ Γρηγόριος Παλαγιολόγος νὰ παραιτηθῇ τῆς θέσεως τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἀγροκηπίου, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἕνεκα τῶν διχονοιῶν, αἵτινες ἀνεφύησαν κατὰ τὸ 1831 καὶ αἱ ὁποῖαι ἀπερρόφησαν ὅλην τὴν προσοχὴν τοῦ Κυβερνήτου εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ Κράτους διοίκησιν· ὥστε τὸ Ἀγροκήπιον παρημελήθη καὶ μετέβη εἰς χεῖρας ἀνικάνων ἀνθρώπων ἀμοίρων γεωργικῶν γνώσεων καὶ ἐπὶ τέλους κατὰ τὸ 1832 κατέστράφη ἀπὸ τοὺς τότε ἀντάρτας, οἵτινες διήρπασαν ὅλα τὰ γεωργικὰ ἐργαλεῖα καὶ τὰ κτήνη καὶ κατέκαυσαν καὶ αὐτὰ τὰ νεοφυτευθέντα κάρπιμα δένδρα ! ! Βανδαλισμὸς, τὸν ὁποῖον καὶ αὐτοὶ οἱ Βεδουῖνοι ἀποστρέφονται !

Εἰς αὐτὴν τὴν ἀθλίαν κατάστασιν εὗρεν αὐτὸ ἡ Ἀντιβασιλεία κατὰ τὸ 1833, καὶ ἀμέσως διέταξε τὴν ἀνοικοδόμησιν τῶν κρημνισθέντων κτιρίων καὶ τὴν ἐν γένει καλλιέργειαν τῶν γαιῶν τοῦ Ἀγροκηπίου, αἱ ὁποῖαι ἀνῆρχοντο εἰς 1500 στρέμματα.

Ἀτυχῶς ὁ διορισθεὶς παρὰ τῆς Ἀντιβασιλείας διευθυντῆς τοῦ Ἀγροκηπίου, λοχαγὸς Βέχ καὶ ἄμοιρος γεωργικῶν γνώσεων ἦτο καὶ ἀσθενοὺς κρᾶσεως, προσβλήθεις ὑπὸ τοῦ κιτρίνου πυρετοῦ ἐν Ἀμερικῇ ἔνθα εἶχε μεταβῇ. Τούτων γενομένων πα-

σιφανῶν κατὰ τὸ 1836, ἡ ἀντιβασιλεία ἀντικατέστησεν αὐτὸν διὰ τοῦ Ἀρχιγεωμέτρου τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅστις, ἂν καὶ εἰδήμων γεωμέτρης, ἐστειρέτο ὅμως καὶ ὀλοκλήρῃαν τῶν γεωπονικῶν γνώσεων, ὥς ἀπῆται ἡ διεύθυνσις τοῦ ἀριστοτάτου τούτου ἀγροκηπίου.

Μετὰ τοσαύτας ἀποτυχίας τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διεβίβασε πρὸς τὸ τῶν Οἰκονομικῶν τὴν ἐποπτείαν τοῦ Ἀγροκηπίου, τὸ ὑπουργεῖον δὲ τοῦτο θέλον νὰ διορθώσῃ τὰ προσγεγόμενα ἄτοπα ὑπὸ τῆς ἀμαθοῦς διευθύνσεως τοῦ Ἀρχιγεωμέτρου ἀνέθεσε τὴν μὲν ἐποπτείαν τοῦ Ἀγροκηπίου εἰς τὸν Νομάρχην Ἀργολίδος τὴν δὲ διεύθυνσιν εἰς τὸν Ἀθανάσιον Σέκερην παλαιὸν εἰρηνοδίκην ! ! Δηλαδή τὸ ἀτυχὲς αὐτὸ Ἀγροκήπιον μετέπεσεν ἀπὸ τῆς Σκύλλης εἰς τὴν Χάρυβδιν καὶ οὕτω ἀντὶ πρόοδου καὶ βελτιώσεως ἤρχισε νὰ ὀπισθοδρομῇ. Αἱ κομισθεῖσαι ἐξ Ἑλβετίας ὠραῖαι ἀγελάδες διεμοιράσθησαν εἰς διαφόρους, οἵτινες οὔτε καὶ τὴν ἀξίαν αὐτῶν ἐπλήρωσαν ! Ἐν ἐνὶ λόγῳ τὸ Ἀγροκήπιον ὠθεῖτο εἰς ἄφροντον κατὰπτωσιν.

Ἡ γενικὴ ὁμῶς κατακραυγὴ κατὰ τῆς ἀνοήτου διευθύνσεως τοῦ ἀνωτέρω διευθυντοῦ ἀφύπνισε τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅπερ ἀμέσως ἀνέλαβε καὶ αὐθις τὴν ἐποπτείαν τοῦ Ἀγροκηπίου. Ἡ πρώτη δ' αὐτοῦ φροντίς ἦτο ν' ἀνεύρῃ γεωπόνον δόκιμον καὶ δυνάμενον ν' ἀναδεχθῇ τὴν διεύθυνσιν· εὗρε δὲ τοιοῦτον τὸν Γ. Πρώτον ἐλθόντα ἀρτίως ἐκ Γαλλίας, ἐνθα εἶχε σπουδᾶσαι ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὴν θεωρίαν καὶ τὴν πράξιν τῆς γεωργίας.

Ὁ θεωρητικὸς οὗτος καὶ πρακτικὸς γεωπόνος ἄμα ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἀγροκηπίου Γιρύνθου(1), ἤρξατο μετὰ ζήλου καὶ ἐπιμελείας τὴν τελείαν ἀναδιοργάνωσιν. Ἰνεώχθησαν δὲ ἀμέσως μεγάλοι χάνδακες πρὸς διοχέτευσιν τῶν ὑδάτων τοῦ βάλτου εἰς τὴν θάλασσαν, ἤρχισεν ἡ ἐκχέρσασις τῶν ἀνηκουσῶν εἰς τὸ Ἀγροκήπιον γαιῶν διὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀράτρων, ἡ σπορὰ δημητριακῶν καὶ ἄλλων καρπῶν καὶ ἡ ἐμφύτευσις τοῦ

(1) Τῷ 1844.

περιβολίου διὰ παντοδαπῶν δένδρων καὶ κλημάτων. Πρὸς τοῦ-  
τοις ὁ Πρώτος εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἤρχισεν ἐξηγῶν εἰς τοὺς προσ-  
ερχομένους γεωργοὺς καὶ τὴν θεωρίαν τῆς γεωργίας, διὰ νὰ ὡ-  
φελήσῃ δὲ ἔτι μάλλον αὐτοὺς παρεδέχθη νὰ διδάσκῃ αὐτοὺς ὁ  
ἴδιος εἰς τὰ τέκνα τῶν γεωργῶν τὰς ἀρχὰς τῆς θεωρίας τῆς γε-  
ωργίας, οὕτω δὲ βαθμηδὸν ἐσύστησεν εἶδος πρωτύπου γεωργικῆς  
σχολῆς. Πράγματι δὲ τὸ καλὸν παράδειγμα τοῦ διευθυντοῦ  
τούτου καὶ αἱ προκύψασαι ἐκ τῶν τελειοποιημένων ἀρότρων καὶ  
ἐργαλείων ὠφέλεια παρεκίνησαν τοὺς ἀγρότας τῆς Ἀργολί-  
δος ν' ἀκολουθήσωσι τὸ παράδειγμα του καὶ νὰ ἐγκαταλείψωσι  
τὸ ἄροτρον τοῦ Ἡσιόδου, τὸ ὁποῖον ἦτο ἀνίκανον νὰ ἐκχερ-  
σώσῃ τὰς ἐλώδεις γαίας αὐτῶν.

Ἡ πρόοδος αὕτη τοῦ Ἀγροκηπίου διήρκησεν ἐπὶ τινα ἔτη μὲ  
ὅλας τὰς ῥαδιουργίας καὶ τὰ ἀπειράριθμα προσκόμματα, τὰ  
ὁποῖα ὁ Πρώτος ἀπῆντα εἰς ὅλας τὰς ἐργασίας του. Ὁμολο-  
γητέον ὅμως ὅτι ἡ ἀκρατος ἐπιθυμία τοῦ Πρωίου εἰς τὸ ν'  
ἀναπτύξῃ τὴν μεγάλην λεγομένην γεωργίαν τὸν ἔκαμε νὰ  
προσηλώσῃ ὅλην τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν ἐκχέρσασιν καὶ  
καλλιέργειαν τῶν ἐλωδῶν γαιῶν τοῦ Ἀγροκηπίου καὶ ὡς ἐκ  
τούτου νὰ παραμελήσῃ ἐν μέρει τὴν καλλιέργειαν τῶν πα-  
ρακειμένων εἰς τὸ κατὰστημα δύο περιβολίων, τὰ ὁποῖα  
ἔπρεπε νὰ χρησιμεύσωσι κυρίως ὡς φυτώρια τοῦ δένδροκομείου,  
διὰ τὸ ὁποῖον κυρίως ἐσύστηθη τὸ Ἀγροκήπιον. Ἐπομένως  
ὁ ἀρχικὸς προορισμὸς τοῦ καταστήματος τούτου παρηγκωνί-  
σθη, ἐνῷ δι' αὐτὸν καὶ μόνον καὶ ὁ Κυβερνήτης καὶ ἡ Κυ-  
βέρνησις εἶχον ἐξοδεύσει ἕως τότε σημαντικὰ ποσά. Μ' ὅλα  
ταῦτα τὸ Ἀγροκήπιον προώδευεν εἰς τὰς ἀγροτικὰς του ἐργα-  
σίας καὶ εἶχε πολλοὺς νέους ἀγρότας, αἵτινες ἤκουον τὸ μά-  
θημα τοῦ Πρωίου τακτικῶς καὶ μετέδιδον τὰς γεωργικὰς γνώ-  
σεις των καὶ εἰς τοὺς πέριξ χωρικοὺς.

Τοῦτο διήρκησεν ἐπὶ τινα ἔτη, ὅτε ῥαδιουργίαι πολυειδεῖς  
ὑπεχρέωσαν τὸν Πρωίον ν' ἀποσυρθῇ τῆς διευθύνσεως τοῦ Ἀ-  
γροκηπίου· διεδέχθη δὲ τοῦτον ὁ ἀρτίως ἐκ Γαλλίας ἐλθὼν τότε

γεωπόνος Χωματιανὸς<sup>(1)</sup>, ὅστις, θέλων νὰ ἐκλαμβώσῃ τὸ κοινὸν  
μὲ τὴν ποικιλίαν, ὡς ἔλεγε, τῶν γνώσεών του, ἐπεξέτεινε τὴν  
διδασκαλίαν τῆς θεωρητικῆς γεωπονίας μὲ τὴν προσθήκην ὑψη-  
λοτέρων μαθημάτων. Ἐπὶ τῷ σκοπῷ δὲ τούτῳ προσεκάλεσε  
τὸν τότε γυμνασιάρχην καὶ σοφοδιδάσκαλον Παμπούκην καὶ  
τὸν καθηγητὴν Κόνδην ὅπως παραδίδωσι ῥητορικὴν καὶ μαθη-  
ματικὰ εἰς τοὺς ἀγρομάτους καὶ ἀγροῦντας καὶ αὐτὰ τὰ  
ἀλληλοδιδασκτικὰ μαθήματα!! Τὸ δὲ χεῖριστον πάντων ὑπε-  
χρέωσεν ὁ νέος οὗτος διευθυντὴς τὴν Κυβέρνησιν νὰ χορηγήσῃ  
εἰς μὲν τοὺς ἀνωτέρω Καθηγητὰς τακτικὰ ἐπιμίσθια, εἰς δὲ  
τοὺς ἀγροίκους μαθητὰς μισθὸν ὅπως φοιτῶσιν εἰς τὰ διδα-  
σκόμενα εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Ἀγροκηπίου μαθήματα.

Ἡ τοιαύτη σπατάλη δὲν ἠδύνατο νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ.  
Ἄλλως τε καὶ αἱ γεωπονικαὶ νέαι θεωρίαι τοῦ Χωματιανοῦ ἀ-  
πέτυχον καθ' ὁλοκληρίαν, αἱ δὲ συγκομιδαὶ ἡλαττώθησαν σχε-  
δὸν κατὰ τὸ ἥμισυ ἂν καὶ οὐδὲν ἀτμοσφαιρικὸν περιστατι-  
κὸν ἐπῆλθε πρὸς βλάβην αὐτῶν. Διάφοροι δὲ φῆμαι ἐκυκλο-  
φόρουν περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ νεοπέρου τούτου διευθυν-  
τοῦ, ὅτε ὁ θάνατος αὐτοῦ ἐπανέφερε καὶ πάλιν τὸν Πρωίον εἰς  
τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἀγροκηπίου<sup>(2)</sup>. Οὗτος ἔσπευσε νὰ διευθύνῃ  
τὸ Ἀγροκήπιον καὶ πάλιν μετὰ τῆς αὐτῆς ὡς πρότερον προ-  
θυμίας καὶ δραστηριότητος. Ἀλλ' ἀτυχῶς δὲν εὔρεν αὐτὸ εἰς  
τὴν κατὰστασιν, εἰς ἣν τὸ εἶχεν ἐγκαταλείψει πρὸ ἐτῶν. Τὸ ἐκ  
μερινῶν ποιμνιον, τὸ ὁποῖον εἶχε μεταφέρει μὲ τόσους κόπους  
καὶ ἔξοδα δὲν ὑπῆρχε πλέον. Τὰ καλλήτερα ἄροτρα καὶ γεωρ-  
γικὰ ἐργαλεῖα διηρπάγησαν κατὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ Χωματια-  
νοῦ, ὥστε ἐδέησε νὰ γίνῃ νέα προμήθεια τοιούτων.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν δευτέραν ταύτην διεύθυνσιν του, καθημε-  
ρινῶς ἀπῆντα ὁ ἀτυχὴς Πρώτος παντοῖα προσκόμματα ἐκ μέ-  
ρους τῶν ἀρχῶν Ναυπλίας, διεφώνησε δὲ καὶ μετὰ τοῦ ὑποδι-  
ευθυντοῦ τῆς σχολῆς εἰς τρόπον ὥστε ὁ ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ

(1) Τῷ 1850.

(2) Τῷ 1852.

καταστήματος ζήλος αὐτοῦ καθημερινῶς ἐψυχραίνετο. Εἰς τὴν δυσχερῇ δὲ ταύτῃ θένει εὐρισκόμενος πρῶτον τινὰ εὐρέθη ἐν- τὸς τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ νεκρός!! Ἡ αἰτία δὲ τοῦ θανάτου αὐτοῦ δὲν ἐξηκριβώθη μεθ' ὅλας τὰς πρὸς ἀνακάλυψιν αὐτῆς προσπάθειας τῆς δικαιοσύνης! (1).

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πρώτου διωρίσθη διευθυντῆς ὁ κ. Λ. Ἡλιόπουλος. Ἀλλὰ καὶ οὗτος ὑποχρεωμένος ν' ἀκολουθῇ τὰς ὁδηγίας τῶν ἐπιτηρουσῶν τὸ Ἀγροκήπιον ἀρχῶν καὶ ὑφιστά- μενος τὰς συνεπείας τῶν ῥαδιουργιῶν καὶ τῶν στρεψοδικιῶν αὐτῶν ἀπηύδῃσε συκοφαντούμενος, καὶ ὡς ἐκ τούτου παρη- τέθη (2). Τοῦτον διεδέχθη ὁ κ. Ἀποστολόπουλος, ὅστις ἀποτυ- χῶν καθολοκληρίαν ἠνάγκασε τὸ ὑπουργεῖον νὰ διατάξῃ τὴν διάλυσιν τῆς σχολῆς καὶ τὴν μὴ διατήρησιν οὐδ' αὐτοῦ τοῦ Ἀγροκηπίου.

Διαλυθείσης τῆς σχολῆς, αἱ γαῖαι αὐτῆς ἐνοικιάσθησαν πο- λυετῶς εἰς διαφόρους ἀγρότας, περιορίσθη δὲ ἡ δικαιοδοσία τοῦ Ἀγροκηπίου εἰς τὰ δύο περιβόλια αὐτοῦ καὶ εἰς 100 στρέμ- ματα ἐκ τῶν παρακειμένων γαιῶν. Ταῦτα δὲ ἐνοικιάσθησαν ἐπίσης πολυετῶς, εἰς ἄλλον ἐνοικιαστὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς συντηρήσεως τοῦ Ἀγροκηπίου καὶ τοῦ περιβολίου.

Ἀλλ' ὁ ἐνοικιαστὴς οὗτος ὅχι μόνον οὐδεμίαν καλλιέργειαν ἐνήργησεν ἢ ὅποιανδήποτε βελτίωσιν, ἀλλὰ τὰ πάντα ἐγκατέ- λειψεν ἀκαλλιέργητα καὶ χέρσα, μετεχειρίσθη δὲ τὸ κατ᾿ ἄστυγμα καὶ τὰς παρακειμένας οἰκοδομὰς πρὸς ἐναποθήκευσιν χόρτου!

(1) Ὁ Πρώτος διωρίσθη τὸ δεύτερον τῇ 1852 καὶ διεύθυνε τὸ Ἀγροκήπιον μέχρι τοῦ 1857, ὅτε διεδέχθη αὐτὸν ὁ Γάλλος Καμποκάσος ὅστις διεύθυνε τὴν σχολὴν κατ' ἀρχὰς μὲν μετὰ τοῦ Κροκίδα, ἀκολου- θῶς δὲ μετὰ τοῦ Κοντάκη μέχρι τοῦ 1860. Ἀπὸ τοῦ 1860 μέχρι τοῦ 1861 διεύθυνε τὴν σχολὴν ὁ Κοντάκης. Τῇ 1861 διωρίσθη ἐκ τρίτου ὁ Πρώτος, ἀλλ' ὁκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν εἰς Τίρυνθον ἀφίξιν του ἀπέ- θανε. Σ. Σ.

(2) Τῇ 1864. Ἀπὸ τῆς παραιτήσεως τοῦ κ. Ἡλιοπούλου μέχρι τοῦ 1865 ἡ διεύθυνσις τοῦ Ἀγροκηπίου εἶχεν ἀνταρτῇ τῇ Κοντάκη, ὃν διεδέχθη ὁ κ. Ἀποστολόπουλος.

Ἡ ἀθλιότης εἰς ἣν εἶχε περιέλθει τὸ Ἀγροκήπιον ἐξήγειρε γενικὴν κατακραυγὴν καὶ ὡς ἐκ τούτου αἱ ἀρχαὶ Ναυπλίας, προέτειναν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἀκύρωσιν τῆς πολυετοῦς ἐνοικιάσεως τοῦ καταστήματος τούτου, ἣν ἡ Κυβέρνησις προ- θύμως παρεδέχθη διατάξασα τὰς ἐνταῦθα ἀρχὰς νὰ καταδιώ- ξωσι τὸν ἐνοικιαστὴν διὰ τὰς ὁποίας ἐπέφερεν εἰς αὐτὸ βλά- βας. Αἱ ζημίαι αὗται, ὡς τότε διεδόθη, ἀνῆρχόντο εἰς πολ- λὰς χιλιάδας δραχμῶν, ἀλλ' ἐπλήρωσε πράγματι αὐτὰς ὁ ἐνοι- κιαστής; Τοῦτο εἶνε ἄδηλον. Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ἡ Κυβέρ- νησις ὑπεχρεώθη, ἵνα μὴ καταρρεύσῃ καὶ αὐτὸ τὸ κατ᾿ ἄστυγμα (καθὸς οἱ σταῦλοι καὶ τὰ ἄλλα κτίρια εἶχον ἤδη καταρρεύ- σει), νὰ δαπανήσῃ ὑπὲρ τὰς 5,000 δραχ. καὶ νὰ διορίσῃ ἐκ δευτέρου τὸν κ. Ἀποστολόπουλον, ἀλλὰ μὲ τόσον γλίσχρα μέσα ὥστε οὗτος οὐδεμίαν ἡδυνήθη νὰ φέρῃ βελτίωσιν εἰς τὸ Ἀγροκήπιον. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο δὲν ἐπῆρκει οὐδ' εἰς αὐτὰς τὰς μικρότερας ἀνάγκας αὐτοῦ ἡ δὲ Κυβέρνησις δικαίως ἠρναῖτο νὰ ὑποβληθῇ εἰς νέας δαπάνας ἔπαυσε τὴν διεύθυνσιν καὶ ἐνο- κίασεν ἐκ δευτέρου τὸ Ἀγροκήπιον εἰς ἄνθρωπον μὴ γεωπόνον, μετενοικιάσαντα αὐτὸ εἰς ἀμαθῆ καὶ ἀγροῦκον χωρικόν, ὅστις ἤδη πλησιάζει νὰ καταστρέψῃ ἐξ ὀλοκλήρου αὐτό.

Ἀλλὰ τὸ ἄξιον περιεργείας εἶναι, ὅτι ἐνῶ ἄλλοτε αἱ ἀρχαὶ Ναυπλίας καὶ πρὸ πάντων ἡ οἰκονομικὴ ἐφορὰ, εἰς τὴν ἐποπτεῖαν τῆς ὁποίας ἐτέθη τὸ Ἀγροκήπιον δὲν ἔπαυον μερι- μνῶσαι διὰ τὴν βελτίωσιν αὐτοῦ, ἤδη ἀπὸ πενταετίας οὔτε ἄ- παξ δὲν ἐπεσκέφθησαν αὐτὸ ὅπως ἴδωσιν ἰδίους ὕμματα τὴν ἀθλίαν κατ᾿ ἄστυα, εἰς ἣν εὐρίσκεται!

Μόνον οἱ γείτονες τοῦ Ἀγροκηπίου καὶ οἱ ἐπισκεπτόμενοι αὐτὸ θρηνοῦσι διὰ τὴν ἐλεεινότητα, εἰς ἣν περιῆλθε τὸ γεωρ- γικὸν τοῦτο ἱδρυμα, διὰ τὴν σύστασιν καὶ συντήρησιν τοῦ ὅποιου ἔδαπανήθησαν τόσαι μυριάδες δραχμῶν καὶ κακίζουσιν ἐπομέ- νως καὶ τὰς Ἀρχὰς καὶ τὰς Κυβερνήσεις.

Πάντα δὲ τὰ δεινὰ ταῦτα ἐπῆλθον διότι τὸ Ἀγροκήπιον δὲν ἠκολούθησε τὸν ἀρχαῖον προορισμὸν του, δηλ. τοῦ νὰ γίνῃ Ἑθνικὸν Δειδροκομεῖον τοσοῦτον ἀναγκαῖον διὰ τὴν Πελο-

πόννησον ὅλην καὶ κυρίως διὰ τὴν Ἀργολίδα ἐνθα ἰδρύθη.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὁποῖου ὑπάρχοντα τὰ τοιαύτης φύσεως καταστήματα, ἔπρεπε ποτὲ ν' ἀφῆσιν νὰ καταστραφῇ τόσον ἐπωφελὲς εἰς τὴν γεωργίαν κατ' ἄσθημα, διὰ τὴν μηδαμινὴν ἐκ δρχ. 1,000 ἐτησίαν ὠφέλειαν, ἣν ἀπολαμβάνει τὸ Δημόσιον ἐκ τῆς ἐνοικιάσεως αὐτοῦ; Ἀν' ὅχι διὰ τὸ κοινόν, τὸ ὁποῖον καθημερινῶς βλέπει τοιαύτας διοικητικὰς ἀθλιότητας καὶ ἐσυνείθισεν αὐτὰς, τοῦλάχιστον διὰ τοὺς ἐπισκεπτομένους καθεκτάστην τὰ Κυκλώπεια Τείχη τῆς Τίρυνθου καὶ βλέποντας τὴν οἰκτρὰν ταύτην κατάστασιν τοῦ Ἀγροκήπιου, δὲν ὤφειλον αἱ Κυβερνήσεις νὰ λάβωσιν ἐπὶ τέλους πρόνοιάν τινα;

Εἶνε βέβαιον, ὅτι διὰ νὰ ἐπανέλθῃ τὸ Ἀγροκήπιον εἰς τὴν ἀρχαίαν κατ' ἄσθησιν τοῦ ἀπαιτοῦνται δαπάναι ὅχι μικραὶ, διότι σχεδὸν ὅλα τὰ κτίρια ἐκρημνίσθησαν, αἱ μάνδραι τοῦ περιβολίου κατέπεσαν, ὡς καὶ αὐτὴ ἡ θύρα τῆς εἰσόδου κεῖται χαμαί· μέρος τῶν δένδρων ἐκόπη χάριν τῶν σπειρομένων λαϊχάνων, ἐν ἐνὶ δὲ λόγῳ πᾶσα προγενεστέρα καλλονὴ κατεστράφη.

Νὰ μετατραπῇ καὶ αὖθις εἰς σχολὴν γεωργικὴν καὶ ἄσκαπον εἶνε καὶ πολὺδ' ἄπανον. Ἐκτὸς τούτου ποῖος ἐκ τῶν ἀγροτῶν θ' ἀποφασίσῃ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν σπουδὴν τῆς γεωπονίας ἀφοῦ δὲν ἐλπίζει ἐξ αὐτῆς ὠφέλειαν καὶ κέρδος οὔτε ὑπάρχει ἐλπίς ποτὲ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀγρονόμος ἢ ἐπιστάτης μεγάλου κτήματος; Ἡ ἰδέα λοιπὸν τῆς ἐκ νέου ἀνιδρύσεως εἰς Τίρυνθον σχολῆς γεωργικῆς εἶνε αὐτόχρημα εὐτοπία.

Εἰς ἓνα καὶ μόνον σκοπὸν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ τὸ Ἀγροκήπιον, ἥτοι ὡς Ἑθνικὸν Δενδροκομεῖον, ὡς ἄλλως ἦτο καὶ ὁ ἀρχικὸς προορισμὸς αὐτοῦ<sup>(1)</sup>. Πρὸς πραγματοποιήσιν δὲ τούτου δὲν ἀπαιτοῦνται οὔτε μεγάλα δαπάναι οὔτε διευθυντῆς καὶ πολυπληθεῖς προσωπικόν. Εἰς δόκιμος γεωπόνος καὶ εἰς φύλαξ ἀρ-

κοῦσι διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην, τὸ πολὺ δὲ ἡ ἐπιτήρησις τῶν ἔργων δύναται ν' ἀνατεθῇ ἐπὶ μικρῇ ἀμοιβῇ εἰς ἄλλο ἀνώτερον πρόσωπον.

Αἱ λοιπαὶ ἐργασίαι δηλ. ἡ σπορὰ τῶν δένδρων, φυτῶν, κλημάτων κ.τ.λ. θὰ γίνηται δι' ἐργατῶν καὶ ὁσάκις ἡ ἀνάγκη τὸ καλέσῃ. Πᾶσαι δὲ αἱ δαπάναι αὗται δὲν θὰ διαρκέσωσιν εἰμὴ ἐπὶ τέσσαρα ἢ πέντε ἔτη, καθόσον κατόπιν ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν δένδρων καὶ λοιπῶν ὅχι μόνον θ' ἀπαντῶνται αἱ ἐτήσιοι τοῦ Δενδροκομεῖου δαπάναι, ἀλλὰ καὶ περισσεύμα θὰ μείνῃ πρὸς ὄφελος τοῦ δημοσίου ταμείου. Διὰ νὰ κατορθωθῇ τοῦτο δὲν ἀπαιτεῖται εἰμὴ θέλησις καὶ ἀπόφασις ὀριστικὴ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐποπτεία εἰλικρινῆς καὶ ἁοκνος.

Ἐν Τίρυνθῳ, τῇ 10 Ἰανουαρίου 1887.

Α. ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ

## ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Περὶ ἁρόντων. Τῷ κ. Η. Φ. εἰς Χαλκίδα. — Τὰ καταλληλότερα ἄροτρα πρὸς καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου εἶνε τὰ τοῦ Vernolle. Τούτων γίνεται γενικὴ σχεδὸν χρῆσις εἰς τὰ πλεῖστα μέρη τῆς Γαλλίας, εἰσῆχθησαν δὲ ἀπὸ τινων ἐτῶν καὶ εἰς πολλὰς ἐπαρχίας τῆς Ἰταλίας. Σύρονται ὑπὸ ἐνὸς ἵππου ἢ βοῦς, ὑπὸ ἐπιτηδείου δὲ καὶ ἐμπείρου ἐργάτου ὁδηγούμενα δύνανται νὰ πλησιάζωσιν ἀκινδύνως τὸν κορμὸν τῆς ἀμπέλου καὶ εἰς ἀπόστασιν δέκα μόνον ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου. Οὐχ ἥττον αἱ ἄμπελοι ὅπως καλλιεργῶνται διὰ τοῦ ἁρότρου δέον ν' ἀπέχωνται ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τὴν μίαν τοῦλάχιστον διεύθυνσιν 4 1/2 μέτρον, νὰ ᾔνῃ δὲ πεφυτευμέναι κατ' ὄρχους (σειράς) εὐθεῖς. Τὰ ἄροτρα ταῦτα τιμῶνται 45 — 50 φράγκα ἑκαστον, δύναται δὲ νὰ προκηθεθῇτε αὐτὰ ἐκ τοῦ ἐν Βορδῶ τῆς Γαλλίας καταστήματος τοῦ κ. Κέρινγκ (H. Kering, Rue Notre-Dame, 45, Bordeaux) ἢ καὶ παρὰ τοῦ ἐνταῦθα κ. Καλογεραπούλου.

Ἄροτρον πρὸς καλλιέργειαν τῶν σιτηρῶν ἀνέλογον πρὸς τὴν

(1) Ὁ συγγραφεὺς ἐννοεῖ τὸ ἀπὸ 22 Νοεμβρίου 1835 Β. Δ. περί συστάσεως νεοφυτεῖων (δενδροκομείων) ἐν Ἀθήναις ἐν τῷ κήπῳ τοῦ ποτὲ Χατζῆ Ἀλῆ (Χασεκῆ) καὶ ἐν Τίρυνθῳ ἐν τῷ ἱπποστασίῳ.

δύναμιν τῶν ἡμετέρων ἵππων θεωροῦμεν τὸ ἐν τῇ σελίδι 497—498 τοῦ Β' τόμου τῆς «Ἑλληνικῆς Γεωργίας» ἀναφερόμενον.

**Περὶ τῆς χρήσεως τῶν οἴνων τῆς Κύμης ἐν Γαλλίᾳ.** Τῷ αὐτῷ. — Οἱ οἶνοι τῆς Κύμης ἐξοδεύονται ἐν Γαλλίᾳ διὰ τὸ βαθύ κυρίως χρῶμα αὐτῶν. Συγκρινόμενοι πρὸς τοὺς λευκοὺς οἶνους ἢ πρὸς τοὺς ἐκ τῆς σταφίδος παρασκευαζομένους ξανθοὺς κατασκευάζονται οἱ κοινῆς ἐν Γαλλίᾳ χρήσεως μέλανες οἶνοι. Τὸ ζήτημα τοῦ φυσικῶς περιεχομένου οἴνοπνεύματος ἐν τοῖς οἴνοις, οὓς ἡ Γαλλία προμηθεύεται ἐν τῷ ἐξωτερικῷ εἶνε δευτερεύον. Οἱ εἰσαγόμενοι ἐν Γαλλίᾳ οἶνοι ἐπιτρέπεται νὰ περιέχωσιν οἴνόπνευμα μέχρι 16 περίπου βαθμῶν (15.9), πᾶς ἐπὶ πλέον βαθμὸς φορολογεῖται ὡς καθαρὸν οἴνόπνευμα, ἡ δὲ φορολογία τούτου εἶνε βαρυτάτη (3  $\frac{1}{2}$  περίπου δραχμᾶς κατ' ὀκάν), ἐπομένως οἱ εἰσάγοντες εἰς Γαλλίαν οἶνους ἔμποροι ἔχουν συμφέρον νὰ προσθέτωσιν ἐν αὐτοῖς τὸ μέχρι 16  $\frac{0}{10}$  ἐλλειπτον οἴνόπνευμα.

Προκειμένου περὶ ἐμφυτεύσεως ἀμπελώνων εἰς τὸ ἐν Θεσσαλίᾳ κτῆμα σας, ἐνθα πρὸς τὸ παρὸν ὑπάρχει ἐπιτόπιος ζήτησις καὶ καταναλίσκονται κατὰ προτίμησιν οἱ παλαιὲς μέλανες ῥητινίται οἶνοι φρονῶν ὅτι εἶνε προτιμότερον νὰ φυτεύσητε τὸ Ντανά-Γιουζοῦ, τὸ ὁποῖον περιγράφετε ἐν τῇ ἐπιστολῇ σας ὡς περιέχον πολὺ περισσότερον οἴνόπνευμα τοῦ τῆς Κύμης.

**Περὶ χρησιμοποιοῦσεως βάλτου.** Τῷ αὐτῷ. — Ἀφ' οὗ δὲν δύνασθε νὰ ἀποξηράνητε τὸν βάλτον τοῦ κτήματός σας ἐνεκα ἐλλείψεως μέσων (πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἀπαιτοῦνται μέσα ἀνάλογα πρὸς τὴν ἔκτασιν τοῦ βάλτου καὶ τὰς φυσικὰς δυσχερείας τὰς ἀπαντηθησομένας πρὸς ἀποξήρανσιν αὐτοῦ) θὰ χρησιμοποιεῖσητε αὐτὸν ὡς βοσκὴν βοῶν καὶ ἰδίως βουβάλων, καὶ τοῦτο ἐπὶ ὀλίγους μόνον μῆνας καθ' ἕκαστον ἔτος. Μόνον κατὰ τὰ ξηρότερα ἔτη, ὅτε ἴσως τὰ ὕδατα θ' ἀποσύρωνται πρὸ τοῦ Ἰουνίου, εἶνε δυνατόν νὰ σπαρῶσι δι' ἀραβοσίτου τὰ ὑψηλότερα μέρη αὐτοῦ, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἐμπρησθῶσιν οἱ ἐπ' αὐτοῦ φυόμενοι κάλαμοι. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἡ καλλιέργεια τοιούτων γαιῶν ἀποβαίνει δυσχερεστάτη καὶ κατορθοῦ-

ται μόνον διὰ βουβάλων, ἡ ἀπόδοσις ὅμως αὐτῶν εἶνε συνήθως μικρὴ. Δὲν δύνασθε διὰ σχετικῆς μικρᾶς δαπάνης νὰ ἀνορύξαιτε χάνδαλα, ὅστις διευκολύνων τὴν διέξοδον τῶν ὕδατων νὰ ἐκασφαλίσῃ ὑμῖν τὴν κατὰ τὴν ἄνοιξιν ἔγκαιρον ἀποχώρησιν αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὑψηλοτέρων τοῦλάχιστον μερῶν τοῦ βάλτου; Τοιοῦτό τι ἐφάρμοσα ἐγὼ ἄλλοτε ἐν Ζήρκῳ καὶ ἐπέτυχον τὴν χρησιμοποίησιν ὑπὲρ τῶν 500 στρεμμάτων ἀρίστης γῆς δι' ὀψίμους καρπούς. Ἐὰν διὰ τοιούτου μέσου κατορθώσητε νὰ ἔχητε μέρος τοῦ βάλτου στεγνὸν ἔστω καὶ περὶ τὴν Μάιον, δύνασθε κάλλιστα νὰ καλλιεργήσητε εἰς αὐτὸ ἀραβοσίτον, καὶ μάλιστα ἐὰν φροντίσητε νὰ προμηθευθῇτε σπόρον ἐκ τοῦ εἶδους, ὅπερ οἱ Ἕλληες καλοῦσι maïs quarantain καὶ τοῦ ὁποίου ἡ βλάστησις διαρκεῖ δύο περίπου μῆνας (εἰς τινὰς χώρας καὶ τεσσαράκοντα μόνον ἡμέρας, ἐξ οὗ καὶ ἡ ὀνομασία του ἀραβοσίτος τεσσαράκονθήμερος).

**Περὶ κατακλύσεως τῆς ἀμπέλου.** Τῷ αὐτῷ. — Αἱ φυλλοξηριῶσαι ἀμπελοὶ κατακλύζονται τὸν χειμῶνα ἐπὶ πεντήκοντα περίπου ἡμέρας, καθ' ἃς στρώμα ὕδατος 40—50 ἐκατοστῶν τοῦ μέτρου δέον νὰ μένῃ ἐν τῷ ἀμπελῶνι διαρκῶς.

**Περὶ τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς σέτου.** Τῷ αὐτῷ. — Ὁ πίναξ περὶ τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς σέτου, ὃν καταχωρίσαμεν ἐν σελίδι 524 τοῦ Β', τόμου τῆς Ἑλληνικῆς Γεωργίας, εἶνε ἀκριβέστατος, ληφθεὶς ἐκ τοῦ «Δελτίου τῶν Ἀγορῶν» τῶν Παρισίων. Ὁ πίναξ οὗτος συνετάχθη ὑπὸ τινος ἐσχάτως συνελθόντος συνεδρίου ἐν Βιέννῃ, ἐδημοσιεύθη δὲ πρὸ τινος καὶ ὑπὸ τοῦ «Δελτίου τῶν συνεδριάσεων τῆς Société nationale d'agriculture de France» Ἀριθ. 9, σελ. 539, 1886) περιοδικοῦ συγγράμματος σπουδαιοτάτου καὶ καταχωρίζοντος οὐχὶ ἄνευ ἐπισταμένης ἐξελέγγεως τῆς ὕλης.

**Περὶ φυτεύσεως καὶ καλλιεργείας τῆς ἀμπέλου.** Τῷ κ. Μ. Μ. εἰς Ῥόδον. — Ἡ βαθεῖα ἐμφύτευσις τῆς ἀμπέλου εἶνε ἀπαραίτητος εἰς τὰ μεσημβρινὰ κλίματα καὶ τὰ ξηρὰ ἐδάφη. Ἀμπελος ἐπιπολαιῶς φυτευομένη παρ' ἡμῖν, ἐὰν δὲν ποτίζηται διαρκῶς, βλαστάνει καχεκτικῶς καὶ ἀποξηραίνεται.

ται εἰς τὸ πρῶτον ξηρὸν θέρος. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀποκοπὴν τῶν ἐπιπολαίων ρίζων. Βεβαίως τὸ ἀνώτατον στρώμα τοῦ ἀγροῦ εἶνε συνήθως πλουσιώτερον εἰς λιπαντικὰς οὐσίας, ἐπομένως ὅα ἦτο προτιμότερον νὰ φυτεύηται ἡ ἀμπέλος ἐπιπολαίως, ἐὰν ἄλλα αἰτία ἐπέτρεπον τὴν ἐλευθέραν ἀνάπτυξιν τῶν ἐπιπολαίων ρίζων αὐτῆς. Ἀλλ' ὁ σφοδρὸς καύσων καὶ ἡ κατὰ τὸ θέρος παρατεταμένη ξηρασία τῶν ἡμετέρων χωρῶν ἀποξηραίνουνσι τὸ ἄνω στρώμα τοῦ ἐδάφους. Ἐὰν λοιπὸν ἐπιμένωμεν ν' ἀναπτυχθῶσιν αἱ ἐπιπόλαιοι ρίζαι τῆς ἀμπέλου, αὕτη κατὰ μὲν τὴν ἀνοιξιν ὅα παρουσιάζῃ βλάστησιν θαλερωτάτην, κατὰ δὲ τὸ θέρος ὡχρὰν καὶ καχεκτικὴν, ὅταν δὲ ἡ ξηρασία συμβῇ νὰ ᾖνε μᾶλλον τοῦ συνήθους παρατεταμένη πολλὰ τοιαῦται ἀμπελοὶ ὅα ἀποξηραίνωνται, διότι καὶ αἱ ἐπιπόλαιοι αὐτῶν ρίζαι θ' ἀποξηραίνωνται ἕνεκα ἐλλείψεως ἐν τῷ πρῶτῳ στρώματι τοῦ ἐδάφους ἀρκετῆς ποσότητος ὑγρασίας. Ἀλλως διευκολύνοντες τὴν ἀνάπτυξιν τῶν βαθυτέρων ρίζων προφυλάττομεν τὴν ἀμπελον ἀπὸ πολλῶν προσβολῶν, αἵτινες δυνατόν ν' συμβῶσιν εἰς τὰς ρίζας αὐτῆς καὶ κατὰ τὴν σκαφὴν καὶ ὑπὸ ἐντόμων ἢ ἄλλων ζώων. Εἶνε βεβαίως φρόνιμον κατὰ κανόνα ἕκαστος θαλλὸς νὰ μὴ φέρῃ πλέον τῶν δύο ὀφθαλμῶν. Ἀλλὰ τοῦτο εἶνε κανὼν, ὅστις ἔχει τὰς ἐξαιρέσεις του, καὶ ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῆς ἀμπέλου καὶ ὡς πρὸς τὸ ἔδαφος. Ἡ σουλτανίνα, λόγου χάριν, εἰς ὅσον ὑγρότερον καὶ παχύτερον ἔδαφος καλλιεργεῖται, τόσον περισσοτέρους ὀφθαλμοὺς ἐν συνόλῳ δέον νὰ φέρῃ, διὰ τοῦτο συνειθίζουσι ν' ἀφίνωσι τρεῖς καὶ τέσσαρας πολλαπλασιαστικὰς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ ἐκάστου θαλλοῦ, ἀνὰ μίαν δὲ ἀπολυτὴν (βέργαν φέρουσιν ὁκτὼ ἕως δέκα ὀφθαλμοὺς) ἐπὶ ἐκάστου κλήματος. Εἰς πολλὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἐνθα ἐπικρατεῖ ἡ στρωτὴ λεγομένη καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου, ἀφίενται πάμπολλοι ὀφθαλμοὶ ἐπὶ ἐκάστου θαλλοῦ. Ἐπομένως ὀφείλει, ὁ ἀμπελουργὸς, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν κλάδευσιν ν' ἀναμορφῶται πρὸς τὰς συνήθειας τῶν μᾶλλον εὐδοκιμούντων κτημάτων τῆς περιφερείας αὐτοῦ. Τὸ πολὺ δύναται νὰ κλῆνη δοκιμὰς, ἀλλὰ νὰ προβαίνῃ εἰς ταύτας μετὰ περισκέψεως καὶ ἐπὶ

μικρῆς ἐκτάσεως, τὰ πειράματα δὲ ταῦτα νὰ ἐκτελῇ ἐπὶ πολλὰ κατὰ συνέχειαν ἔτη ὅπως τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν ὦσιν ἀσφαλῆ.

**Ἐπερὶ τῆς στυφρότητος τοῦ οἴνου.** Τῷ αὐτῷ. — Περὶ τῆς στυφρότητος τοῦ οἴνου τῆς προερχομένης ἐκ τῶν βοτρυχῶν (σταμπύρων) καὶ τῶν γυγάρτων τῆς σταφυλῆς ἴδε τὸ ἐν τῷ παρόντι τεύχει τῆς «Ἑλληνικῆς Γεωργίας» σχετικὸν ἄρθρον τοῦ «Moniteur Vinicole». Δείγμα οἴνου δύνασθαι νὰ ἀποστείλῃτε, ἀλλὰ μικρὸν ποσόν, διότι τὰ τελωνειακὰ τέλη ἐπὶ τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένων παρ' ἡμῶν οἴνων εἶνε βαρύνοντα (2 1/2 περίπου δραχμαὶ κατ' ὅκον) — Ἴδε καὶ τὰ περὶ βλαπτικῆς μηχανῆς σχετικὰ ἐν τῇ 423 σελίδι τοῦ Β' τόμου τῆς «Ἑλληνικῆς Γεωργίας».

**Ἐπερὶ καλλιέργειας τῆς εὐκαλύπτου.** Τῷ κ. Π. Κ. εἰς Κωνσταντῖνον. — Εἰς τὸ ὑμέτερον κλῆμα καθίσταται ἀδύνατος ἡ καλλιέργεια τῆς εὐκαλύπτου. Περὶ ἀμερικανικῶν ἀμπέλων προσεχῶς.

**Ἐπερὶ τῆς ἐλαιοφόρου κρύμθης (Βουνιάδος) — καυενῶς κυλινδρῆς ἢ ῥάπιδος —** (*Brassica oleracea*). Τῷ κ. Α. εἰς Βῶλον. — «Ἡ ἐλαιοφόρος κρύμθη, λέγει ὁ Ἑζέ(\*), φυβεῖται τὴν παρατεταμένην ξηρασίαν καὶ τὴν καυστικὴν θερμότητα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὀριμάνσεως τοῦ καρποῦ.» «Ἡ βόρειος Γαλλία, λέγει ὁ Ζουανιῶ(\*\*), εἶνε εὐνοικωτέρα τῆς μεσημβρινῆς διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐλαιοφόρου κρύμθης. Ὁ νομὸς τοῦ Νόρ, ἡ Βελγικὴ καὶ ἡ Γερμανία εἶνε καὶ ἔσονται αἱ προνομιοῦχοι χωραὶ τοῦ φυτοῦ τούτου.» Ἐκ τῶν χωρίων τούτων καταφαίνεται ὅτι ἡ καλλιέργεια τοῦ φυτοῦ τούτου ἐν Θεσσαλίᾳ δὲν ἔθελεν ἀποβῆ ἐπικερδής. Ἐν Θεσσαλίᾳ καλλιεργεῖται εὐδοκίμως τὸ σήσαμον, δύναται δὲ νὰ καλλιεργηθῇ ἐπικερδῶς ὁ κρότων (τὸ βετσινόλαδο). Ὅθεν δύνασθαι νὰ ἐπιδοθῇτε κατὰ προτίμησιν εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν δύο τούτων ἐλαιοφόρων φυτῶν. Προκειμένου δὲ περὶ εἰσγωγῆς νέων καλλιεργειῶν

(\*) Les plantes industrielles, μέρος πρῶτον σελ. 4.

(\*\*) Le livre de la ferme, τόμος πρῶτος, σελ. 372.

γειῶν ἐν Θεσσαλίᾳ προτρέπω ὑμᾶς, ἐὰν διαθέτητε ποτιστικὰς γαίαις, νὰ ἐπιστήσητε τὴν προσοχὴν σας εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς βουχμηρίας, κλωστικοῦ φυτοῦ ἔχοντος μέλλον.

## ΔΙΑΦΟΡΑ

«**Η** κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαπενταετίαν παραγωγὴ τῶν ἀμπελώνων τῆς Γαλλίας. Ἐκ τοῦ ἐσχάτως δημοσιευθέντος πίνακος τοῦ γαλλικοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν ἐρανιζόμεθα τοὺς ἐξῆς ἀριθμούς.

|      |           |            |      |       |            |
|------|-----------|------------|------|-------|------------|
| 1872 | Ἐκτλ. (*) | 50,528,182 | 1880 | Ἐκτλ. | 29,677,472 |
| 1873 |           | 35,769,619 | 1881 |       | 34,148,715 |
| 1874 | »         | 63,146,125 | 1882 | »     | 30,886,352 |
| 1875 | »         | 83,632,811 | 1883 | »     | 36,029,182 |
| 1876 | »         | 41,846,748 | 1884 | »     | 34,780,726 |
| 1877 | »         | 56,405,363 | 1885 | »     | 28,536,151 |
| 1878 | »         | 48,720,553 | 1886 | »     | 25,063,344 |
| 1879 | »         | 25,796,552 |      |       |            |

Μέσος ὅρος τῆς ἐσοδείας τῆς πενταετίας 1872—1876 ἑκατόλιτρα 54,984,613.

Μέσος ὅρος τῆς ἐσοδείας τῆς πενταετίας 1877—1881 ἑκατόλιτρα 38,942,331.

Μέσος ὅρος τῆς ἐσοδείας τῆς πενταετίας 1882—1886 ἑκατόλιτρα 31,059,151.

Ἐκ τῶν ἀριθμῶν τούτων ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ ἐσοδεία τῶν οἴνων ἐν Γαλλίᾳ ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἐλαττωῦται καὶ ὅτι διεψεύσθησαν κατ' ὁλοκληρίαν αἱ εὐρίωνοι προρρήσεις περὶ τῆς ἐσοδείας τοῦ 1886, ἥτις ἐκ τῶν ὑστέρων ἀποδεικνύεται ἡ μικροτέρα, ἣν ἡ Γαλλία εἶχε κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαπενταετίαν.

(\*) Τὸ ἑκατόλιτρον = 78 ὀκάδες.

Οὐχ ἤττον αἱ τιμαὶ τῶν οἴνων ἐν Γαλλίᾳ ὄχι μόνον δὲν ἐβελτιώθησαν, ὥς ἀνεμένετο ἐνεκ τῆς βεβαιωθείσης μικρᾶς παραγωγῆς τοῦ 1886, ἀλλὰ καὶ ἡλαττώθησαν ἐπαισθητῶς. Δέον δὲ ν' ἀποδοθῇ ἡ ὑποτίμησις αὕτῃ τῶν οἴνων ἐν Γαλλίᾳ εἰς τὰ μεγάλα ποσὰ τὰ καθεκτάστην εἰς τοὺς Γαλλικοὺς λιμένας κομιζόμενα ἐξ Ἰταλίας καὶ Ἰσπανίας, ἐνθα ἡ τελευταία ἐσοδεία ἀπέβη ἀρίστη κατὰ τε τὸ ποῖον καὶ τὸ ποσόν.

Ἦνε δὲ αἱ τιμαὶ τῶν οἴνων ἐν Παρισίῳ ἐφέτος 5—10 φρ. τὸ ἑκατόλιτρον κατώτεραι τῶν περυσινῶν, ὥς ἄλλως φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ ἐξῆς πίνακος.

|                    | Τῷ 1885 | Τῷ 1886 |
|--------------------|---------|---------|
| Οἶνοι Ἀλγερίας φρ. | 45—55   | 42—50   |
| Ναρβώννης          | » 55—58 | 43—50   |
| Ρουσιλιὼν          | » 55—60 | 50—60   |
| Βενικάρλου         | » 55—60 | 45—55   |
| Ἀλικάντης          | » 55—57 | 48—55   |
| Ἀργεῶνος           | » 50—59 | 48—55   |
| Καταλονίας         | » 45—50 | 40—45   |
| Βαλεντίας          | » 50—55 | 42—50   |
| Βαρλέττης          | » 55—65 | 52—62   |
| Βιτωρίας           | » 50—58 | 45—47   |
| Μάσκαλη            | » 50—55 | 40—45   |
| Ῥιπόστου           | » 45—48 | 33—40   |
| Δαλματίας          | » 58—62 | 45—55   |

Ἡ ὑποτίμησις δὲ αὕτῃ τῶν οἴνων, κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Moniteur Vinicole, θὰ διαρκέσῃ κατ' ὅλον τὸ ἀμπελουργικὸν τοῦτο ἔτος, διότι καὶ μεγάλα ποσὰ οἴνων ἤδη κατέφθασαν ἐν Γαλλίᾳ καὶ πολλὰ φορτία ἀναμένονται ἐκ διαφόρων χωρῶν.

«**Η** ἐσοδεία τῶν οἴνων ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ τὸ 1886 ἀνῆλθεν εἰς ἑκατόλιτρα 35,564,900, δηλαδὴ πλέον ἢ τὸ διπλάσιον τῆς παραγωγῆς τοῦ 1885. Ταῦτα κατὰ τὰς ἐ-

πιστήμους πληροφορίας τοῦ Ἰταλικοῦ ὑπουργείου τῆς Γεωργίας κτλ.

**Ἡδυνά τὰς πληροφορίας τοῦ Γαλλικοῦ ὑπουργείου τῆς Γεωργίας ἡ τοῦ 1885 ἐσοδεία τῶν οἴνων τῆς Γαλλίας ἀνῆλθεν εἰς 31,481,124 ἐκατόλιτρα (καὶ οὐχὶ 28  $\frac{1}{2}$  ἐκατομμύρια ὡς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν ὑπελόγησε) παραχθέντα ἐπὶ 19,905 860 στρεμμάτων ἀμπελώνων. Ἐκ τῶν ἀμπελώνων τούτων τὰ 16,751,660 στρέμματα ἔχουσιν ἡλικίαν ἀπὸ τεσσάρων ἐτῶν καὶ ἄνω, φέρουσι δὲ κατὰ μέσον ὅρον καὶ κατὰ στρέμμα 887 κλήματα, ἀποδίδοντα κατὰ μέσον ὅρον 136 ὀκάδας οἴνου κατὰ στρέμμα. Τὰ ὑπόλοιπα 2,961,160 στρέμματα ἀμπελώνων εἶνε φυτεῖαι νεώτεραι τῶν τεσσάρων ἐτῶν, φέρουσι δὲ κατὰ στρέμμα 552 φυτὰ καὶ ἀπέδωκαν 78 περίπου ὀκάδας οἴνου κατὰ στρέμμα. Ἐν συνόλῳ, κατὰ τὰς πληροφορίας πάντοτε τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου, ἡ ἀξία τοῦ οἴνου τῆς ἐσοδείας τοῦ 1885 ἀνῆλθεν εἰς φράγκα 1,255,333,694, ὅπερ ἀναλογεῖ πρὸς 40 περίπου φράγκα κατὰ ἐκατόλιτρον.**

**Ἡδυνά τὸ ΜΒΒΓ ἡ Γαλλία εἰσῆγαγε Σταφίδας 81,000 τόν. Σῦκα 12,000 τόνους. Ξυλοκέρατα 6,879 τόν.**

**Μέσος ὅρος ἐτησίας παραγωγῆς οἴνων.**

|                                          |            |            |
|------------------------------------------|------------|------------|
| Γαλλίας . . . . .                        | ἐκατόλιτρα | 31,059,151 |
| Ἰταλίας . . . . .                        | »          | 25,102,172 |
| Ἰσπανίας . . . . .                       | »          | 22,000,000 |
| Πορτογαλλίας . . . . .                   | »          | 4,000,000  |
| Αὐστροουγγαρίας . . . . .                | »          | 10,000,000 |
| Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας . . . . .       | »          | 3,600,000  |
| Ἑλβετίας . . . . .                       | »          | 1,300,000  |
| Τουρκίας Εὐρωπαϊκῆς καὶ Κύπρου . . . . . | »          | 2,600,000  |
| Ῥωσίας . . . . .                         | »          | 3,500,000  |
| Ἑλλάδος . . . . .                        | »          | 2,000,000  |
| Ρουμανίας . . . . .                      | »          | 700,000    |
| Σερβίας . . . . .                        | »          | 500,000    |

**Ἡδυνά ἐκ τοῦ ἐπὶ τῶν πωτῶν φόρου ἐν Γαλλίᾳ.**

|                    |        |             |
|--------------------|--------|-------------|
| 1875 . . . . .     | φράγκα | 386,026,000 |
| 1876 . . . . .     | »      | 400,156,000 |
| 1877 . . . . .     | »      | 399,061,800 |
| 1878 . . . . .     | »      | 411,583,000 |
| 1879 . . . . .     | »      | 424,785,747 |
| 1880 . . . . .     | »      | 454,433,000 |
| 1881 . . . . .     | »      | 413,541,000 |
| 1882 . . . . .     | »      | 405,589,000 |
| 1883 . . . . .     | »      | 411,454,000 |
| 1884 . . . . .     | »      | 428,241,000 |
| 1885 . . . . .     | »      | 417,862,000 |
| 1886 (*) . . . . . | »      | 372,777,000 |

**Εἰσαγωγὴ καὶ ἔξαγωγή οἴνων ἐν Γαλλίᾳ.**

|                 | Εἰσαγωγὴ  | Ἐξαγωγὴ   |
|-----------------|-----------|-----------|
| 1876 ἐκατόλιτρα | 676,000   | 3,331,000 |
| 1877 »          | 707,000   | 3,102,000 |
| 1878 »          | 1,603,000 | 2,795,000 |
| 1879 »          | 2,938,000 | 3,045,000 |
| 1880 »          | 7,219,000 | 2,488,000 |
| 1881 »          | 7,839,000 | 2,572,000 |
| 1882 »          | 7,537,000 | 3,618,000 |
| 1883 »          | 8,980,000 | 3,093,000 |
| 1884 »          | 8,115,000 | 2,470,000 |
| 1885 »          | 8,182,000 | 2,580,000 |
| 1886 (*) »      | 9,438,000 | 2,389,000 |

**Ἡδυνά τῆς εἰς Αἴγυπτον εἰσαγωγῆς Ἑλληνικῶν οἴνων.** Τὸ «Vinicolo Italiano» ἀναφέρει ὅτι ἡ εἰς Αἴγυπτον εἰσαγωγὴ Ἰταλικῶν οἴνων ἐλαττοῦται κατ' ἔτος ἕνεκα τῆς εἰς τὴν χώραν ταύτην μεγάλης καταναλώσεως τῶν κατὰ πολὺ εὐθυνωτέρων Αἰγαιοπελαγιτικῶν οἴνων, οἵτινες χάρις εἰς τοὺς ταπεινοτάτους ναύλους τῶν ἀτμοπλοῦ-

(\*) Κατὰ τοὺς ἑνδεκα μῶνον πρώτους μῆνας.

κῶν ἐταιριῶν «Αὐτὸς» καὶ «Γαλ. διαπορθεύσεων» καταπλημ-  
μυροῦσι τὴν Αἴγυπτον. Συμβουλεύει δὲ ἵνα ἡ «Γενικὴ ἐται-  
ρία τῶν οἴνοποιῶν τῆς Ἰταλίας» προσπαθῇ νὰ κατασκευ-  
ασθῶσιν οἶνοι ἰταλικοὶ εὐθηνοὶ δυνάμενοι νὰ ἀνταγωνισθῶσι  
πρὸς τοὺς οἶνους τῶν γήσεων τοῦ Αἰγυπτίου Πελάγους. Οἱ οἴ-  
νοπαραγωγεῖς τῆς Σάμου, τῆς Κύπρου, τῆς Κῷ, τῆς Ῥό-  
δου, τῆς Χίου, κτλ, ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν δραστηριό-  
τητα καὶ τὰ μέσα, τὰ ὅποια διαθέτει ἡ ῥηθεῖσα ἐταιρία  
ὀφείλουσι νὰ λάβωσιν ὑπὸ σημείωσιν τὰς παρατηρήσεις ταύ-  
τας τοῦ Vinicolo Italiano, φροντίζοντες ὅπως διὰ τῆς εὐ-  
θηνίας καὶ τῆς καλῆς πίστεως διατηρήσωσι τὴν ὑπεροχὴν,  
ἣν ἤδη κατέχουσιν ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῶν οἴνων ἐν Αἰγύπτῳ.

**Πορτοκαλίτης οἶνος.** Ἐν τῇ 320ῇ σελίδι τοῦ Α'.  
τόμου τῆς «Ἑλληνικῆς Γεωργίας» ἐξετέθη ὁ τρόπος, δι' οὗ  
συνήθως κατασκευάζεται ὁ πορτοκαλίτης οἶνος. Ἄλλος  
τρόπος πρὸς κατασκευὴν τοιοῦτου οἴνου εἶνε ὁ ἑξῆς : Λαμ-  
βάνομεν πορτοκάλια ἐντελῶς ὄριμα, τὰ κόπτομεν εἰς τε-  
μάχια, τὰ στίβομεν καὶ τὰ πιέζομεν ὥς τὰς σταφιλὰς. Τὸν  
ἐξαχθέντα ζυμὸν περνῶμεν διὰ φλανέλλας ἵνα κατὰ τὸ δυ-  
νατὸν καθάρισωμεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν στέρεων μερῶν τῶν πορ-  
τοκαλίων. Εἰς τὸν οὕτω παρασκευασθέντα ζυμὸν προσθέ-  
τομεν 20 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν σάκχαριν καὶ ἀφίνομεν αὐτὸν ἐν-  
τός κεκλεισμένου δοχείου νὰ ὑποστῇ τὴν ζύμωσιν, μεθ' ἣν  
μεταγγίζομεν τὸν ἤδη κατασκευασθέντα οἶνον ἐντὸς φιαλῶν,  
τὰς ὁποίας κατὰ τὸν Ἰούλιον καὶ Αὐγούστον ἐκθέτομεν εἰς  
τὸν ἥλιον. Ἡ ἡλίωσις συντελεῖ εἰς τὴν ταχυτέραν καθάρσιν  
τοῦ οἴνου καὶ εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ χρώματος αὐτοῦ. Μετὰ  
τὴν δίμηνον ἡλίωσιν ὁ οἶνος μεταγγίζεται ἐκ νέου ἵνα ἀπο-  
χωρισθῇ ἀπ' αὐτοῦ ἡ πασα ἡ τρύξις.

**Πκατορθοῦται ἡ μεγέθυνσις τῶν καρπῶν καὶ ἰ-  
δίως τῶν ἀπιδίων ἐὰν ἀφίνηται ἐπὶ τοῦ δένδρου τὸ τρίτον  
μόνον τῶν καρπῶν. Δέον προσέτι ν' ἀραιῶνται οἱ πυκνῶς  
πρὸς ἀλλήλους κείμενοι καρποὶ ἵνα διευκολύνηται ὁ ἀερι-  
σμός αὐτῶν καὶ προφυλάσσωνται οὕτω ἀπὸ τῶν προσβολῶν**

τῶν ἐντόμων. Ἡ ἀραιώσις τελεῖται εὐθὺς ἀπὸ τῆς πῆξεως  
τῶν ἀνθέων (τοῦ δεσίσματος).

**Προφυλάσσονται ἀπὸ τῆς σκωρίας πάντα τὰ  
σιδηρὰ γεωργικὰ ἐργαλεῖα ἀλειφόμενα διὰ πυκνοῦ  
γαλακτώματος ἀσβέστου ἢ κάλλιον διὰ μίγματος πάχους  
χοιρείου καὶ μολυβδίτου, ἢ καὶ κιναβάρεως (μίνιου).**

— **Ἡ ἀριθμὸς τῶν ἔκπων τῶν διαφόρων χωρῶν  
κατὰ τὸ ἔτος 1886 ἀνῆρχετο**

|                             |     |            |        |
|-----------------------------|-----|------------|--------|
| Ἐν Ῥωσίᾳ                    | εἰς | 21,570,000 | ἵππους |
| » Ἑνωμέναις Πολιτείαις      | »   | 9,500,000  | »      |
| » τῇ Ἀργεντινῇ Δημοκρασίᾳ   | »   | 4,000,000  | »      |
| » Αὐστρουγγαρία             | »   | 3,500,000  | »      |
| » τῇ Γερμανικῇ Αὐτοκρατορίᾳ | »   | 3,350,000  | »      |
| » Γαλλίᾳ                    | »   | 2,880,000  | »      |
| » Μεγάλῃ Βρετανίᾳ           | »   | 2,790,000  | »      |
| » Καναδᾷ                    | »   | 2,624,000  | »      |
| » Οὐρουγουάῃ                | »   | 1,600,000  | »      |
| » Ἰσπανίᾳ                   | »   | 680,000    | »      |
| » Ἰταλίᾳ                    | »   | 675,000    | »      |
| » Σουηδίᾳ καὶ Νορβηγίᾳ      | »   | 655,000    | »      |
| » Βελγίῳ                    | »   | 383,000    | »      |
| » Δανιμαρκίᾳ                | »   | 316,000    | »      |
| » Αὐστραλίᾳ                 | »   | 304,000    | »      |
| » Κάτω Χώραις               | »   | 25,000     | »      |
| » Ἑλβετίᾳ                   | »   | 105,000    | »      |
| » Ἑλλάδι                    | »   | 100,000    | »      |
| » Πορτογαλίᾳ                | »   | 80,000     | »      |

Ἡμιόνους δὲ ἔχει ἡ μὲν Γαλλία 300,000, ἡ δὲ Ἰταλία  
274,000. Ἡ Ἰσπανία ἔχει ἡμιόνους καὶ ὄνους 2,300,000,  
ἡ δὲ Πορτογαλία 50,000.

— **Ἡ σιροτροφία (σκωληκοτροφία) ἀπέβη ἐν Ἰτα-  
λίᾳ τῷ 1886 ἐπιτυχεστάτῃ ἀποδόσασα κατὰ μέσον ὄρον 33  
χιλιόγραμμα (26 περίπου ὀκάδας) κουκουλίου ἀνὰ ἐκάστην  
οὐγγίαν (ὀκτὼ περίπου δράμια) σπόρου, ποσὸν ὅπερ ἀπὸ τοῦ**

1880 δὲν ἐπετεύχθη. Ἀφ' ἐτέρου δὲ καὶ ἡ τιμὴ τοῦ κουκουλίου ἦτο ἐφέτος ἀνωτέρα τῆς περυσινῆς. Ἐξεκολλάφθησαν δ' ἐφέτος 1,246,614 οὐγγίαι (24,932 ὀκάδες) σπόρου κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τοῦ ἐντοπίου εἵδους, ὅστις ἀπέφερε 41,397,323 χιλιογράμματα κουκουλίου (τὸ χιλιογράμμον ἰσοδυναμεῖ πρὸς 312 δράμια).

**Φορολογία οἴνοπνεύματος ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ.**

|                                                    |                 |
|----------------------------------------------------|-----------------|
| Εἰσεπράχθησαν ἐκ τῆς φορολογίας τοῦ οἴνοπνεύματος, |                 |
| Τῷ 1850 .....                                      | φρ. 285,000,000 |
| » 1860 .....                                       | » 301,000,000   |
| » 1870 .....                                       | » 392,000,000   |
| » 1876 .....                                       | » 544,000,000   |
| » 1880 .....                                       | » 470,000,000   |
| » 1885 .....                                       | » 458,000,000   |
| » 1886 .....                                       | » 439,865,000   |

Κατὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔτος ὁ ἐπὶ τοῦ οἴνοπνεύματος φόρος ἦτο φράγκα 477 κατὰ ἐκατόλιτρον (κατὰ 78 ὀκάδας).

**Ἡ καλλιέργεια τῆς βοιχμηρίας** ἐπεκτείνεται καθ' ἐκάστην καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐν ταῖς Ἰνδίαις. Εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς καλλιέργειας τοῦ κλωστικοῦ τούτου φυτοῦ ἐπέδρασε πολὺ ἡ βελτίωσις τῶν μέσων πρὸς ἀποχώρισιν τῆς κλωστικῆς ὕλης. Ἐὰν δὲ ἀποδειχθῇ ἐπιτυχὴς ἡ ἐπινοηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς φυσικῆς ἱστορίας καθηγητοῦ τῆς χημείας κ. Φρεμὸ μέθοδος πρὸς εὐχερῆ καὶ ὀλιγοδάπανον ἀποχώρισιν τῆς κλωστικῆς ὕλης τῆς βοιχμηρίας, ἡ καλλιέργεια αὐτῆς θέλει σπουδαίως ἐπεκταθῇ εἰς τὰς γαίας τῆς μεσημβρινῆς Εὐρώπης, ἐνθα αἱ ἀρδεύσεις εἶνε ἐφικταί. Ἡ κλωστικὴ ὕλη τῆς βοιχμηρίας ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐνθα γίνεται ἤδη ἐπαρκὴς κατανάλωσις αὐτῆς πωλεῖται 82—90 φράγκα τὰ 100 χιλιογράμματα. Τὸ δελτίον τῆς ἐταιρείας τῶν γεωπόνων τῆς Γαλλίας ἀναφέρει (15 Ἰανουαρίου 1887 σελ. 93) ὅτι ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις ὑπάρχει

πεποιθήσις ὅτι ἐντὸς εἰκοσσετίας ἡ καλλιέργεια τοῦ κλωστικοῦ τούτου φυτοῦ θ' ἀντικαταστήσῃ τὴν τοῦ βόμβικου, δι' ὃ οἱ προσδευνετώτεροι τῶν κτηματιῶν ἐπεδύθησαν μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν ἐπίτασιν τῆς καλλιέργειας τῆς βοιχμηρίας. Ὡς καὶ ἄλλοτε ἀνεφέρμεν (ἴδε «Ἑλληνικῆς Γεωργίας» τόμον Α'. σελ. 30) ὁ πρῶτος εἰσαγαγὼν τὸ κλωστικὸν τοῦτο φυτόν ἐν Ἑλλάδι εἶνε ὁ ἀσίδιμος Θ. Ὀρφανίδης, ὅστις ἐκαλλιέργησεν αὐτὸ ἐν τῷ Δημοσίῳ Δενδροκομείῳ, ἐνθα σώζονται ἔτι πολλὰ τοιαῦτα φυτά.

**Ἡργισεν ἀπὸ τινος δημοσιευομένη** ἐν Σμύρνῃ εἰς τουρκικὴν καὶ ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἡ ἐφημερίς ὁ «Ἑρμῆς» ἀσχολουμένη κυρίως εἰς τὰ τοῦ ἐμπορίου, τῆς γεωργίας καὶ τῆς βιομηχανίας τῆς μικρῆς Ἀσίας.

**Ἡ ἐσοδεία τῶν οἴνων ἐν Ὑταλίᾳ** κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν εἶνε ἡ ἐξῆς.

|                           |                           |
|---------------------------|---------------------------|
| 1882 ἐκατόλιτ. 24,780,000 | 1885 ἐκατόλιτ. 22,700,000 |
| 1883 » 23,430,000         | 1886 » 35 000,000         |
| 1884 » 14,190,000         |                           |

(Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ ἐν Ταργίτῃ κ. Παστερμαλεξόπουλου.)

**Τιμὰς ἄλλοθῶπων οἴνων ἐν Σάμῳ** τῇ 14 Ἰανουαρίου 1787.

|            |               |                      |       |
|------------|---------------|----------------------|-------|
| Ἀλικάντης  | Α'. ποιότητος | τὸ ἐκκτόλυτρον φρζκ. | 35—40 |
| Ἀργονίας   | »             | »                    | 38—40 |
| Βαλεντίας  | »             | »                    | 58—33 |
| Καταλονίας | »             | »                    | 24—28 |
| Μαϊόρκας   | »             | »                    | 24—25 |
| Μιλάτσου   | »             | »                    | 43—47 |
| Βενιζάρλου | »             | »                    | 35—38 |
| Ἀλγερίας   | »             | »                    | 30—33 |

Παραδοτέοι ὄνου βυτίων ἐπὶ τῆς προκυμίας ἡ ἐν τῇ παρακαταθήκῃ.

**Τιμὰς γεωργικῶν τινῶν προϊόντων τῆς ἀγορᾶς Ἑργέστης.** (Ἐκ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Χρηματιστηρίου) 8|20 Ἰανουαρίου 1887.

|                                     |                         |         |
|-------------------------------------|-------------------------|---------|
| Βάμβαξ Ἀδάνων                       | τὰ 100 χιλιόγραμ. φργκ. | 106—109 |
| » Βόλου καὶ Θεσσαλονίκης            | » »                     | 100—114 |
| » Κύπρου                            | » »                     | 90—116  |
| » Ἀρτης καὶ Λεβαδείας               | » »                     | 120—140 |
| Πορτοκάλια Σικελίας τὸ κιβώτιον     | »                       | 5—7     |
| Εὐλοκέραια Κρήτης τὰ 100 χλγρ.      | »                       | 13—     |
| Κίτρα παστωμένα                     | » »                     | 44 —    |
| Σῦκα Καλαμῶν                        | » »                     | 20—22   |
| » Σμύρνης                           | » »                     | 56—80   |
| Λεμόνια Σικελίας τὸ κιβώτιον        | »                       | 5—8     |
| Σταφίς ἐλεμές τὰ 100 χιλγ.          | »                       | 30 —    |
| » Βουρλῶν                           | » »                     | 34—36   |
| » Σάμου                             | » »                     | 28—29   |
| » Ἀδραμιτίου καὶ Κρήτης             | »                       | 20—28   |
| » Φοκῶν καὶ Ἰσσερμὲ τὰ 100 χιλγ.    | »                       | 38—40   |
| » Κορινθιακὴ                        | » »                     | 42—44   |
| » Σουλτανίνα                        | » »                     | 36—72   |
| » Λίπαρης                           | » »                     | 72 —    |
| Ἐλαια Ἀνατολῆς, Ἀλβανίας, Ζακύνθου, | »                       | 70—81   |
| » Κερκύρας                          | » »                     | 76—80   |
| Κικκίδια Πελοποννήσου               | » »                     | 60—     |
| Μέλι Κροατίας                       | » »                     | 52—54   |
| Σάπων Κερκύρας                      | » »                     | 50—66   |
| Βελανίδια Σμύρνης                   | » »                     | 48—54   |
| » » μέτρια                          | » »                     | 40—44   |
| » Ἀνατολῆς                          | » »                     | 36—52   |
| » Πελοποννήσου                      | » »                     | 32—39   |

Ἐν τῇ σταφίδι ἐν Σέττῃ 12 Ἰανουαρίου 1887.

|              |                    |       |
|--------------|--------------------|-------|
| Κορινθιακὴ   | τὰ 100 χλγρ. φργκ. | 45—46 |
| Θυρῶν        | » »                | 37—38 |
| Ἀιδινίου     | » »                | 38—39 |
| Γερλὶ        | » »                | 35—36 |
| Καραμανίας   | » »                | 36—37 |
| Σάμου μαῦραι | » »                | 38—39 |

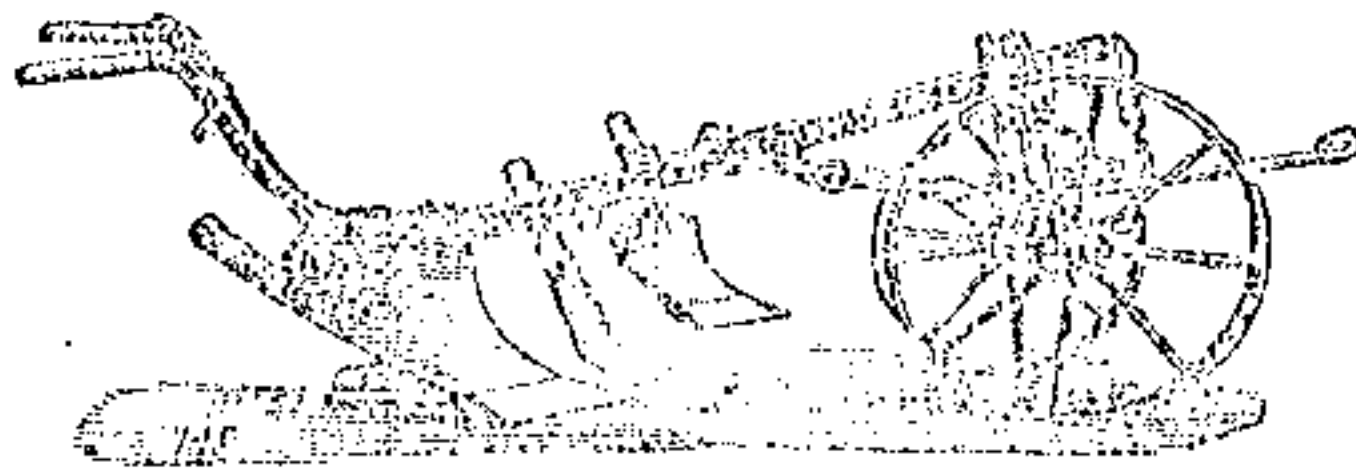
|                                               |                    |                  |
|-----------------------------------------------|--------------------|------------------|
| Σάμου μοσχάται                                | » »                | 36—37            |
| Βουρλῶν ξανθοὶ                                | » »                | 34—35            |
| Ἐν τῇ σταφίδι ἐν Θεσσαλίᾳ 10 Ἰανουαρίου 1887. |                    |                  |
| Κορινθιακαὶ                                   | τὰ 100 χλγρ. φργκ. | 45—46            |
| Θυρῶν                                         | » »                | 36 —             |
| Ἀιδινίου                                      | » »                | 37—              |
| Σκάλλα-νόβας                                  | » »                | 37—              |
| Ἰσάλης                                        | » »                | 31—              |
| Γερλὶ                                         | » »                | 33—              |
| Μυτιλήνης μαῦραι                              | » »                | 36—              |
| Καραμανίας                                    | » »                | 34 —             |
| Μερσίνης                                      | » »                | 30—31            |
| Σάμου μαῦραι                                  | » »                | 37—              |
| Κρήτης                                        | » »                | 37—              |
| Ἰσσερμὲ                                       | » »                | 42—              |
| Φοκῶν                                         | » »                | 41 $\frac{1}{2}$ |
| Κύπρου                                        | » »                | 34—40            |
| Ἀλεξανδρέτης μαῦραι                           | » »                | 40 —             |
| Σουλτανίνα ἐν σάκκοις                         | » »                | 40 —             |
| Ἰσσερμὲ ξανθοὶ                                | » »                | 32—              |
| Βουρλῶν                                       | » »                | 31—              |
| Ἀδραμιτίου                                    | » »                | 29—              |
| Κρήτης                                        | » »                | 28—              |
| Σάμου μοσχάται                                | » »                | 35—              |
| Βηρυττοῦ ξανθοὶ                               | » »                | 34—              |
| Ἀλεξανδρέτης ξανθοὶ                           | » »                | 25—              |
| Τριπολίτιδος                                  | » »                | 24—              |
| Σῦκα Σμύρνης ἐν σάκκοις                       | » »                | 16—              |
| » Ἰσπανίας                                    | » »                | 15 —             |

# ΡΑΝΣΟΜΣ, ΣΙΜΣ καὶ ΓΕΦΦΕΡΙΣ

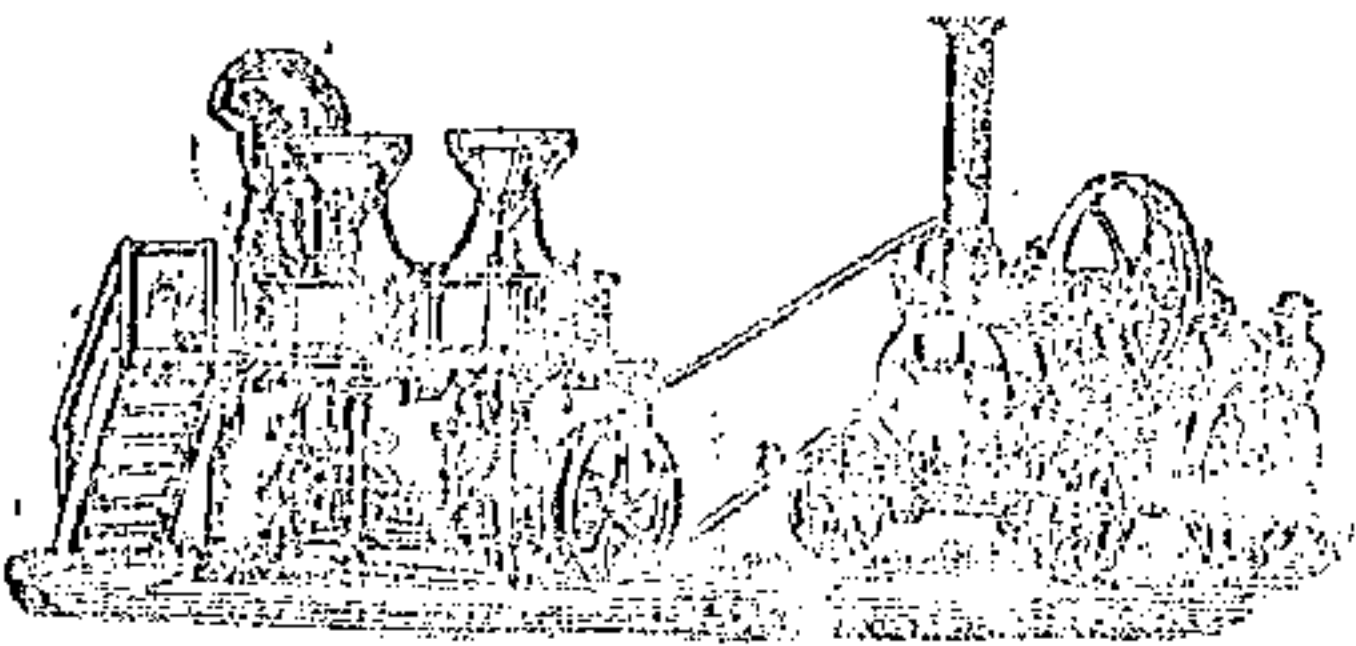
## ΓΕΩΡΓΙΚΟΝ ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΕΙΟΝ.

(Διευθυνσις—Ransomes, Sims & Jefferies Ltd, Orwell works, Ipswich, ENGLAND  
Καὶ 9, Gracechurch St. LONDON)

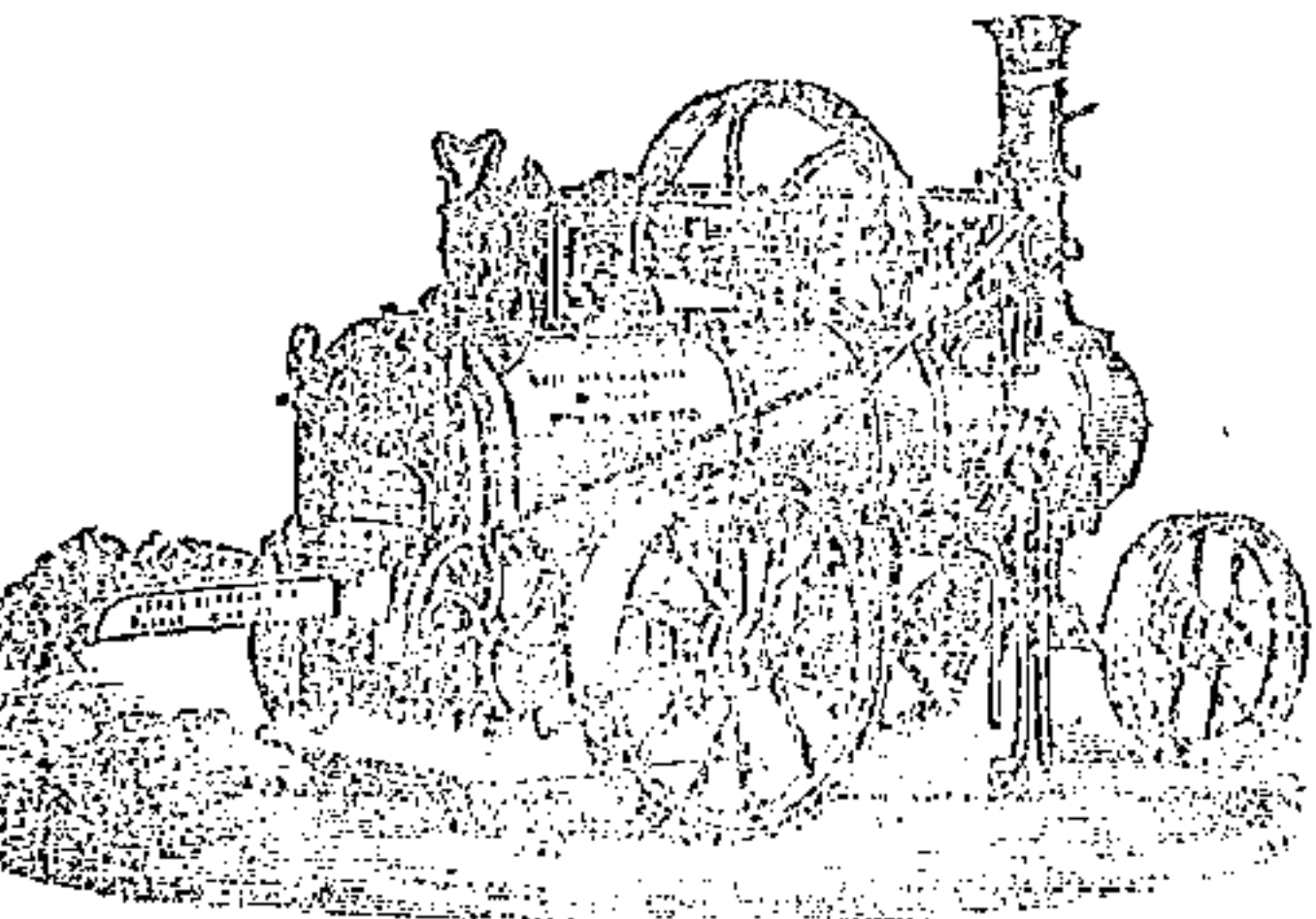
Τὰ ἐργοστάσια τῶν κκ. Ράνσους, Σίμς καὶ Γέφφερς ἱδρυθέντα πρὸ μιᾶς ἑκατονταετηρίδος (1789) κατέχουσιν ἕκαστον 52 σερρεντάτων καὶ ἀπασχολοῦσι 1200 ἕως 1400 ἐργάτας. Αἱ ἐν αὐτοῖς κατασκευαζόμεναι γεωργικαὶ μηχαναὶ χρησιμοποιοῦνται εἰς πᾶσαν γωνίαν τῆς οἰκουμένης καὶ μάλιστα διὰ τῶν ἀνωτέρων βραβείων εἰς πᾶσας τὰς διεθνεῖς ἐκθέσεις τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν ἡμετέρων χωρῶν. Ὁ πλήρης μετὰ εἰκόνων κατάλογος καὶ τὸ τιμολόγιον τοῦ μηχανουργείου τούτου ἀποστέλλονται δωρεάν τῇ αἰτήσεϊ.



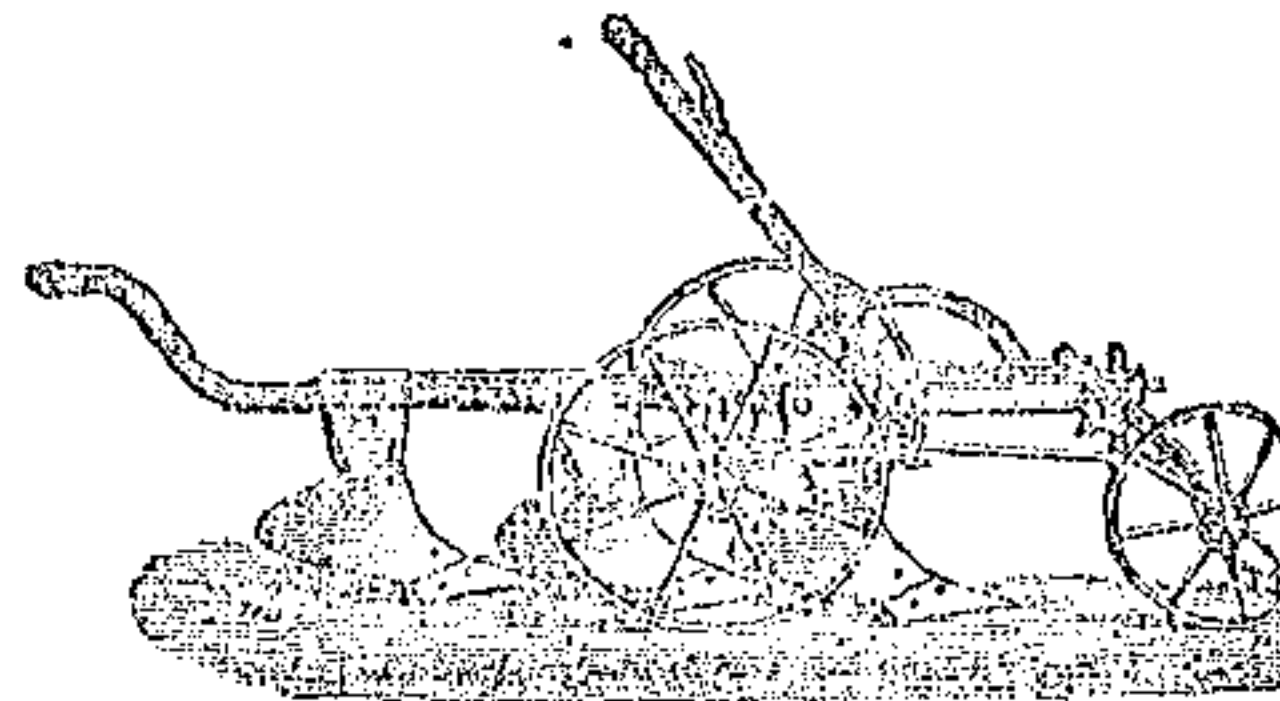
\* Ἀροτρα παντὸς εἴδους καὶ διὰ πᾶν ἔδαφος.



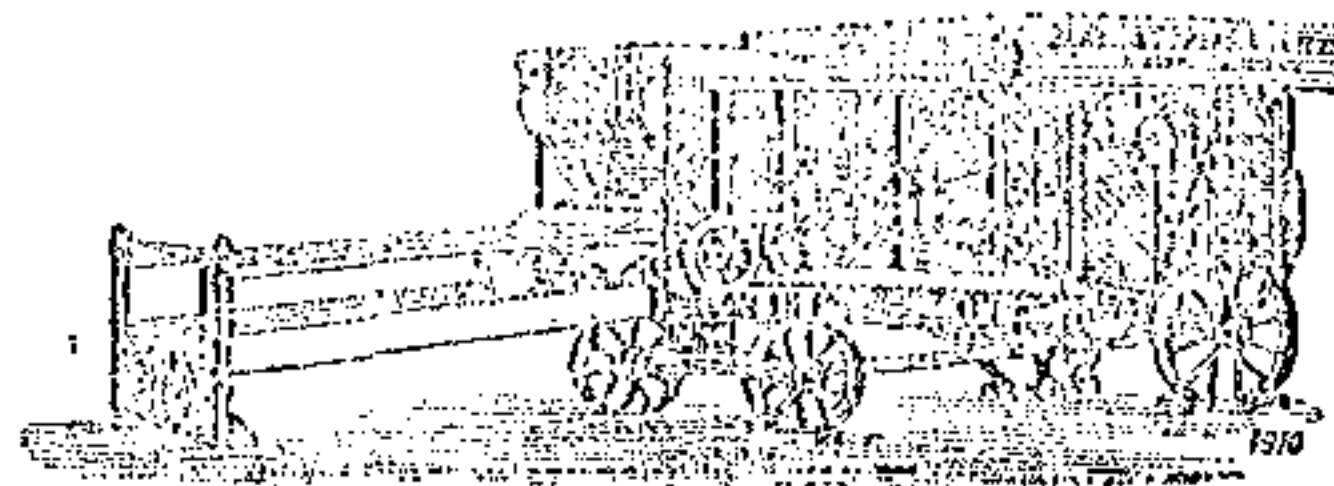
\* Ἀλευρόμυλοι δι' ἀγροικίας καὶ χωρίων.  
Γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι πρὸς κατάρτισιν  
πλήρων καὶ μεγάλων ἀλευρομύλων.



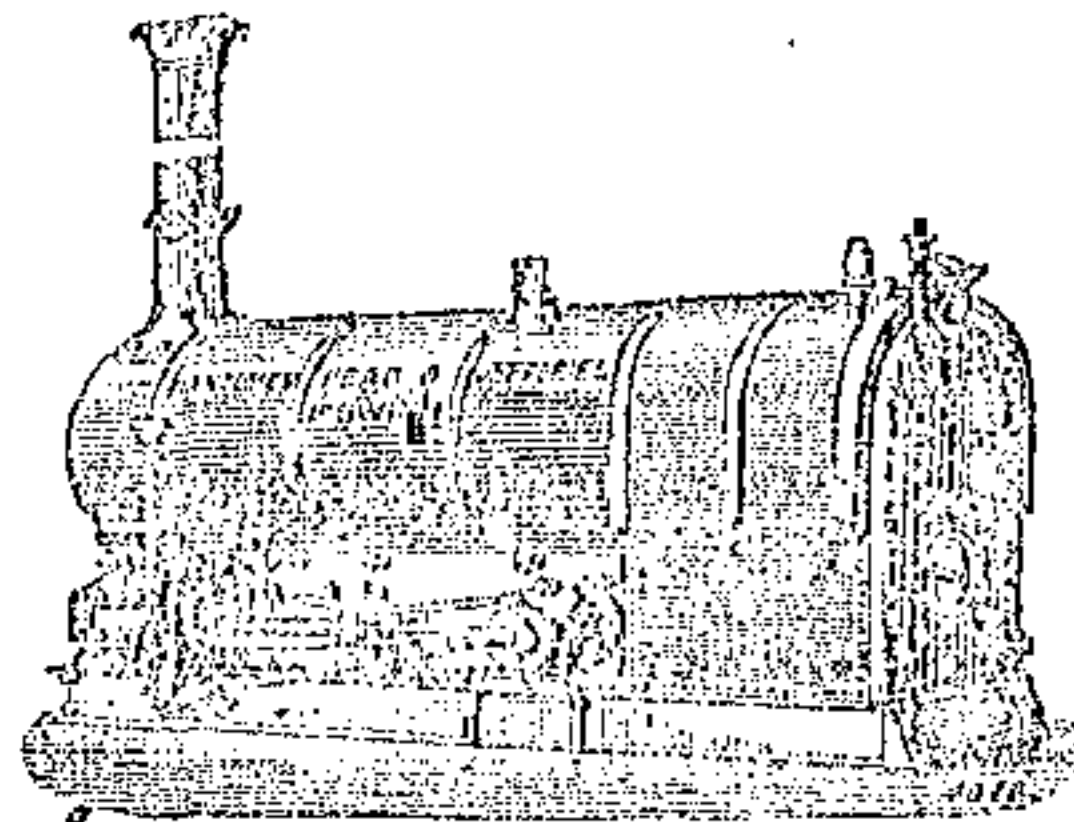
\* Ἀμτομηχαναὶ φορηταὶ θερμαινόμεναι διὰ  
γαιανθράκων, ξύλων, ἢ ἀχύρων.



Διύτρια καὶ πολυύτρια ἄροτρα, δι' ὧν ἐπε-  
χάνεται μεγίστη οἰκονομία χρόνου  
καὶ χρήματος.



\* Ἀλωνιστικαὶ μηχαναὶ κινούμεναι δι' ἀτ-  
μὴν ἢ ἀνευ ἐξαρτήματος  
πρὸς ἀειοτριβὴν τοῦ ἀχύρου.



\* Ἀτμομηχαναὶ σύνθετοι  
φορηταὶ, ἡμικίνητοι καὶ στάσιμοι.